

31
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.—ΕΤΟΣ 30^{ον} ΑΘΗΝΑΙ 1—15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1917 ΑΡΙΘ. 1094

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΕ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : 'Ο Νέος χρόνος (κ.Κ. Παρρέν). — Θεϊόν όραμα (κ. 'Ανδρέου Καρκαβίτσα). — Τα καλά του αποκλεισμού (κ. Ι. Τσέτσικα). — 'Αποκλεισμός και νοικοκυρείο (κ. Κ. Παρρέν). Το άσπρο Τριαντάφυλλο. — 'Ο άνδρας μου (Φιλόσοφος σύζυγος). — 'Η φιλολογία μιας επιστήμης (Στέφ. Δάφνης). — 'Υγεινή της εγκύου (κ. 'Ανθή Βασιλειάδου). — 'Ελληνικόν διήγημα (κ.Κ. Παλαμά). — 'Η πρώτη έραδιτεχνική συναυλία του Λυκείου των 'Ελληνίδων. — Συναυλία της κ. και δος Φωκά. — Νοικοκυρείο και κουζίνα.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΕΤΟΣ 29^{ον}

'Αντίτιμον έτησίαις έγγραφής δια τὸ ἐξωτερικόν..... Φρ. 10
 δια τὸ ἐξωτερικόν..... Φρ. 13

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

'Οδός Γ', Σεπτεμβρίου 2

Παρατηρήσεις επί της αποστολής της 'Εφημερίδος γίνονται δεκταί μόνον εντός ενός μηνός.
 *Εκαστον τεύχος τιμᾶται 1 δραχ.
 Τὰ ἀποστελλόμενα πρὸς δημοσίευσιν χειρόγραφα πρέπει νὰ φέρουν τὴν ὑπογραφήν τοῦ ἀποστέλλοντος καὶ νὰ εἶναι καθαρογραμμένα.

Πᾶσα αἴτησις πρὸς ἐγγραφήν συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου εἰς τραπεζικὴν ἢ ταχυδρομικὴν ἑπιταγήν ἢ καὶ εἰς τοκομερίδια.
 Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 'Ιανουαρίου καὶ εἶναι ἐτήσιοι.
 Τὰ μὴ δημοσιευόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΣΩΜΑΤΑ

Θέλετε τὰ τέκνα σας καὶ ἰδίως αἱ νεαρὰί κόραι σας ν' ἀποκτήσουν σῶμα καλλιτεχνικόν καὶ ἀγαλατωδες ; Δὲν ἔχετε νὰ κάμετε ἄλλο παρὰ νὰ προμηθευθῆτε ἀπὸ τὸ

NEON ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ

Γ. ΡΕΒΕΛΑΚΗ

'Οδός Αἰόλου 66

ΕΝΑ ΕΙΔΙΚΟΝ ΣΤΗΘΟΔΕΣΜΟΝ

διὰ τοῦ ὁποίου τὰ ΚΥΡΤΑ ΣΩΜΑΤΑ γίνονται εὐθυτενέστατα καὶ καλλιτεχνικώτατα.

Τὸ γνωστὸν Φαρμακεῖον τοῦ κ. Γ. ΡΕΒΕΛΑΚΗ.

COSTUMES TAILLEURS

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΕΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ράπτης τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας καὶ τῆς Α. Β. Υ. τῆς Πριγκηπίσσης 'Ελένης.

ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 30^{ον} | ΑΘΗΝΑΙ | 1-15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1917 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1094

Ο ΝΕΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Με τὸ κλαδί της ἑλῆας εἰς τὸ ράμφος ἐπέταξεν ἐπάνω ἀπὸ ὠκεανούς καὶ ὄρη τὸ ὀλόλευκο περιστέρι της εἰρήνης, τὸ ὁποῖον ἀναγγέλλει εἰς τὴν πονεμένην ἀνθρωπότητα της Εὐρώπης ὅτι πλησιάζει ὁ καιρὸς της καταπαύσεως τῶν βασάνων της. Ἀπὸ πολὺ μακρείά, ἀπὸ τὸν Νέον Κόσμον, ἀπὸ τὰς χώρας καὶ τοὺς λαοὺς ποὺ δημοκρατοῦνται, ἀπὸ τὰ ἔθνη εἰς τὰ ὅποια ἡ γυναικα ἔχει γνώμην ποὺ ἀκούεται καὶ ἐπιβάλλεται, ἐξεχύθη ὅσῳ οὐράνιον τόξον ἐπάνω εἰς τὸν συννεφιασμένον ὀρίζοντα της Εὐρώπης τὸ φῶς της ἐλπίδος καὶ της χαρᾶς διὰ τὴν σωτηρίαν της ἀνθρωπότητος.

'Ο Νέος Χρόνος ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του μετὸ εἰρηρικὸν αὐτὸ ἐμβατήριον, κάτω ἀπὸ οὐρανὸν φωτισμένον μετὰ ὠραία χρώματα της ἱριδος, ὕστερα ἀπὸ τὴν σκοτεινὴν καταιγίδα, ἡ ὁποία ἐπὶ δύο κατὰ σειρὰν ἔτη κατατυραννεῖ καὶ μαστίζει τὸ καλλίτερον καὶ περισσότερον πολιτισμένον μέρος τοῦ κόσμου. Ἡ ἰδέα της εἰρήνης ὅπως τὴν διετύπωσεν ὁ Πρόεδρος τῶν Ἠνωποιημένων Πολιτειῶν λύει τὰ δεσμὰ τὰ ὁποῖα φιλοδοξία θαλασσοκρατορικὰ καὶ κοσμοκρατικὰ ἐν γένει σφουρηλατοῦν ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς καὶ συνέσφιξαν καὶ ἐμαστίγωσαν καὶ κατεπλήγωσαν τοὺς μικροὺς, τοὺς ταπεινοὺς καὶ τοὺς ἀδυνάτους.

Αὐτοὶ οἱ λαοὶ ποὺ ἀνήκουν εἰς τὰς δύο ἀντιμαχομένας αὐτὰς ὁμαδικὰς πλεονεξίας εἶναι τὰ πρῶτα θύματα μιᾶς τυραννίας, ἡ ὁποία ὑπὸ τίλους πομπώδεις καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἀποσπᾷ ἀπὸ

τὰ σπλάγγνα των, ἀπὸ τὴν ζωὴν των, ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματός των, ἀπὸ τὴν δρᾶσιν καὶ ἐνεργητικότητά των, ἀπὸ τὴν στοργὴν καὶ ἀγάπην των ἀκόμη ὅ,τι πολύτιμον καὶ ἱερὸν ἔχουν.

Σήμερον, τὴν στιγμὴν αὐτὴν, ὅλα σχεδὸν τὰ μεγάλα κράτη καὶ μέγα μέρος τῶν μικρῶν ζοῦν μέσα εἰς ἐρεΐπια καταστροφῆς καὶ ἐρημιώσεως, δεκατισμένα καὶ ὀρανευμένα ἀπὸ τὴν νεότητά των, βουτηγμένα εἰς τὸ πένθος, μέσα εἰς τὴν φρίκην ἐνὸς ἀτελειώτου μαρτυρίου θανάτου καὶ πόνου καὶ καταστροφῆς. Καὶ οἱ μικροὶ λαοὶ ἀκόμη, οἱ ὁποῖοι περίτρομοι ἀπὸ τὰ συντελούμενα γύρω των, ἠθέλησαν νὰ μὴ ἀναμυχθοῦν εἰς τὸ ἄγριον αὐτὸ κατακρεοῦργημα, ἀπειλοῦνται καὶ μαστίζονται καὶ βασανίζονται, καὶ ἀποθνήσκουν τῆς πείνης, θύματα της γενικῆς καταστάσεως, ἀλλὰ καὶ της δυνάμεως τῶν ἰσχυρῶν.

'Η φωνὴ λοιπὸν ἡ εἰρηρικὴ καὶ ἐμπνευσμένη τῶν συνησπισμένων κρατῶν τοῦ Νέου Κόσμου, τοῦ χορηγοῦ σήμερον καὶ τροφοδότου ἐμπολέμων καὶ μὴ, δὲν εἶναι ἀπλῶς φιλική, συμβουλευτικὴ, ἀλλὰ ἐγκλείει καὶ τὴν δύναμιν της ἐπιβολῆς καὶ τὸ κύρος της καταναγκαστικῆς ἀποφάσεως.

Διὰ τοῦτο καμμία νίκη καὶ κανεὶς ἡρωϊσμός καὶ καμμία στρατηγικὴ ἐπικράτησις καὶ καμμία κομπορημῶν ἀνακήρυξις περὶ συνεχίσεως τοῦ ἀγρίου αὐτοῦ πολέμου δὲν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ ἀνταχθῇ καὶ νὰ ἐξασθενίσῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν.

Εὐθὺς ὡς αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι παύσουν νὰ χορηγοῦν τροφὰς καὶ πολεμοφόδια εἰς τὸν Παλαιὸν κόσμον, εὐθὺς ὡς εἰς τὴν ἄρνησιν της προταθείσης εἰρήνης ἀνταχθῇ ἡ ἄρνησις τοῦ

όπλισμού και του επισιτισμού δια των ωκεανών, τα χέρια των έμπολέμων παραλύουν και τα φρονικά όργανα μένουν άχρηστα και αδύνατα εις το άνθρωποκτόνον έργον των.

Ο Νέος Χρόνος λοιπόν μεθ' όλην την πολεμοχαρή συνέχισιν του παρελθόντος κρύπτει όπισω από τα πυκνά παραπετάσματα της αύλαίας της πρώτης του εμφανίσεως το ώραιον φώς της ειρήνης. Με την σωτηριάν επέμβασιν ενός λαού νέου και άκμαίου, ο όποιος εξήτησε την υπεροχήν εις την εργασίαν και την πρόδοον και όχι εις τας παλαιάς μεθόδους της σκληράς και πλεονεκτικής εκμεταλεύσεως οι εύρωπαίοι λαοί θα ανακύνουν ώρισμένως από την άγρίαν μέθην της σημερινής ανθρωποθυσίας, θα εγκύνουν βαθύτερα και θα μελετήσουν επιστημονικότερα τα άπώτερα αίτια των σημερινών καταστροφών και θα αποκαταστήσουν τα πράγματα σύμφωνα με τας υποδείξεις της λογικής και της εις το μέλλον τουλάχιστον εξασφαλίσεως της έλευθερίας του άτόμου.

Αυτά μās προοιωνίζει το δόλοικον και ειρηνοφόρον πουλί, που έπέταξεν από τον Νέον Κόσμον ως άλλοτε το πνεύμα του Θεού από τους ούρανοους εις την Γην και έσκόρπισε το ώραιον φώς της Αγάπης εις τας ψυχάς και τα πνεύματα των ανθρώπων, τους όποιους ειχεν εγκαταλείψει η δύναμις του Θεού, η όποία ήτο, είναι και θα είναι η δύναμις της αληθείας και της λογικής.

K. PAPPEN

ΘΕΙΟΝ ΟΡΑΜΑ

— Δε λέτε, παιδιά, τίποτα να ζεσταθούμε ;

Και με τον λόγο εφάνηκε μαύρος όγκος στην άνοιχτή θυρίδα, εκύλιεν από τη σάλα κάτω στην πλήρη Κώστας ο θερμαστής, βαρυτυλιγμένος στην πατατούκα του. Έκανε κρύο δυνατό. Βοριξ έξύριζε τα πέλαγα, επάγωνε τ' ακρογιαλιά, εκρυστάλλιζε τα στοιβαγμένα χιόνια των βουνών. Και το πλήρωμα, ναυτες και θερμαστές, συνκαμένοι ολόγυρα στην ψυχρή θερμάστρα, εφρόντιζαν να ζεσταθούν ρουφώντας φακομηλιά και τρώγοντας μαχαιροκοφτό ψωμοτύρι. Ο λύχνος καρφωμένος στη μέση ενός στύλου έφριχνε λάμψι και καπνό μαζί στα περίγυρα εσωθήμεντα, με θλιμμένο και μονότονο ανατίναγμα. Διπλά-τριπλά τα κρεβάτια κολλημένα στις πλευρές, με τα μαυρά τους στρωσίδια εθύμιζαν νεκροθίκας στ' ανήλικα βάρη της γής ταφισμένες. Κοντά η καμαρούλα του ναύκληρου άνοιχτόπορτη έδειχνεν άλλο κρεβάτι στρω-

μένο, δυό-τρεις φωτογραφίες παλιές, μια χρωμολιθογραφία χανούμισας, χρυσοφορεμένης και ζαπλωμένης ράθυμα σε πουπουλένια προσκέφαλα. Και παντού κρεμασμένα τα ρούχα στο λάδι και το κάρβουνο βουτημένα, οι μουσαμάδες ξεσχισμένοι και μυριοπαλωμένοι, τα χοντρά ποδήματα και τα κασκέτα και οι χρωματιστοί σκούφοι έδιναν στο χώρισμα εκείνο την ήρεμια καλογερικού κελιού. Αλλά το λάχτισμα του νερού που άντήχασε στα πλευρά αδιάκοπο, ή βαρειά όσμη του κατραμιού, των σχοινοών, του καρβουνου και τα ψημένα πρόσωπα των ανθρώπων έδειχναν πως ή ζωή εδώ αγωνίζεται τον τελευταίον αγώνα της. Για τουτο και κανένας δεν επρόσεξε τόρα στο κωμικό κατρακύλημα του θερμαστή.

— Δε λέτε, παιδιά και τίποτε να ζεσταθούμε ; ειπε πάλιν εκείνος άγκαλιάζοντας τη θερμάστρα με δύσκολο μορφασμό.

— Τι να ειπούμε ; μελαγχολικός ερώτησε ο Κώστας Αξιώτης. Τέτοια νυχτιά σαν την άποψινή δεν θέλει παραμύθια· όχι δεν θέλει παραμύθια. Έδώ στον άγριον κόρφο που ειμαστε κλεισμένοι· τριγυρισμένοι από το πικρό μούγρισμα της Μαύρης Θάλασσας, σαβανωμένοι από τον άσπρο θυμό τ' ουρανού ως πούμε κατιτί θεϊκό και παρήγορο. Στα παλιά χρόνια οι γέροντες μας δεν ειχαν την καταδίκη που έχουμε· εμείς τόρα. Επερνούσαν τις καλές ήμέρες κάτω από την άτρανταχτη στέγη τους, κοντά στη φωτιά, ανάμεσα στη φαμίλια τους. Όπως ο άμπελοφυτευτής το άμπέλι του ετρυγούσαν κ' εκείνοι το καλοκαίρι τη θάλασσα κ' εχαίρονταν τον χειμώνα τους κροπούς της άφροβα. "Ηξευραν τη γιορτή και την καματερή τους. Ειχαν κιαρό να γνωρίσουν τη χαρά και να πενήθουν τη θλιψί τους. Εμείς δεν έχουμε τίποτε απ' αυτά. Χειμώνα-καλοκαίρι οργώνουμε ακατάπαυστα το κύμα· κύμα άβουλο, άκαρπο, άχάριστο σ' εμάς σαν το στερολίθαρρο. Βάρδια καματερά στη βουκέντρα της Ανάγκης υποταχτικά θ' αυλακώνουμε το άρμυρό χωράφι μόνον τη φάκνα μας έχοντας ανταμοιβή. Για τουτο καλή που έτυχε ή κκοκαίρι κ' αφήσουμε λίγο τον άμακτο. Δεν λέγω πως θα μείνουμε και τόρα ήσυχοι. Ο αφέντης θέλει δουλειά από τον δουλευτή γιατί φοβάται μήπως άνεψή με την άκμοσιά. Φαντάσου όμως αν ήταν κελισύνη τί δρόμο θα επκίρναμε τόρα και πως θα ετρόμαζεν άξαφνα την άνειροπλανημένη σου συνείδησι ή αυστηρή φωνή της καμπάνης για την αλλαγή. Τόρα τουλάχιστον έχω έλευθερο τον νού να τον προσηλήσω στο σπίτι μου.

"Αχ, το σπίτι μου ! " Αρχισα το παράπονο

και κοντεύω να σακρώσω σαν το άπραγο παιδί. Μά δεν φταίω εγώ. Φταίει αυτή ή νύχτα που εστάλαξεν από τα μικρά χρόνια μέσα μας, που εξύμωτε με το αίμα μας τόσα μόρια φαμελιτικής ευτυχίας και αν εθάφτηκαν από τις ανάγκες της ζωής δεν ενεκρώθηκαν όμως και όλοτελα. Φταίει το άποψινό άποσπείρισμα, το μελαγχολικό σύβαμπο, τ' άστέρη το λαμπρό που έτρεμε βασιλεύοντας στον κιτρινόγλαυκον αιθέρα, πίσω από τα χιονισμένα βουνά και μου ετάραξε τη συνείδησι, όπως αναταράζει ο βοριάς τη θάλασσα και δείχνει στον βυθό το θεριεμένο κοράλλι. Όπως τους Μάγους ώδήγησε κ' εμένα πίσω από τα βουνά και τα πέλαγα στην Νάξο, στο Γρίτι μου το πρασινοντυμένο, στο ταπεινό μα ολόχαρο σπιτάκι μου. Και όχι ως εδώ· παραμπρός, παραμπρός ακόμη. Μ' έφερε στα παιδιάτικα χρόνια μου, πριν αφήσω τη στεριά και πριν πατήσω στη θάλασσα.

Έκασθόμαστε όλοι στο παραγώνι, διπλοπόδι στα μάλλινα στρωσίδια, ντυμένοι με τα ζεστά φορεματάκια μας που τα έραψε της μάνας ή φροντίδα και της αδερφής μας της Όμορφούλας τα επιδέξια χέρια. Ο πατέρας μου, θεριακωμένος και νιοφάνταχτος γέροντας, εκασθόταν στις προσκεφαλάδες ψιλά κ' έρρουφούσε άπαλαυστικά το ταμπούκι του. Ήταν από τους παλαιούς θαλασσολύκους άψύς δουλευτής, άτρομος παληκαρχς και ακούραστος χαροκόπος. Στο πενήντάχρονο στάδιό του πολλά εκέρδησε με τον ιδρωτα, πολλά εσπατάλησε με τους φίλους και τα λιγώτερα εφύλαξε για τα παιδιά του. Έναυάγησε τέλος στο Μπουγάζι, εσώθηκε με το πουκάμισο, ήρθε στο νησι κ' εβδομηντάρης άφησε κληρονομιά σε μένα κ' ακολουθήσω την τέχνη του και να προκόψω το σπίτι μας.

Όταν μās έβλεπεν έτσι συναγμένους τργύρω του άρεσε να διηγείται παφαμύθια και ιστορίες της ζωής του. Της θάλασσας οι κίνδυνοι, της στεριάς οι χαρές, ο τρόμος των κουρσάρων, τα ναυτικά κατορθώματα της επαναστάσεως εδιδάβαιναν ζωντανά και ολόφωτιστα στην παιδιάτικη φαντασία μας με τα λόγια του. Μά εκείνη τη νύχτα δεν ήθέλησε να μιλήση ούτε για παραμύθια, ούτε για ταξείδια του. Μόλις εβάλαμε το λύχνο στον λυχνοστάτη κ' εφάγαμε τη λειψόπητα μās άρχισε θερησκευτικές κουβέντες. Ήταν θρησκος ο άγιοχώματος και τα ιερά βιβλία δεν τ' άφινεν από κοντά του. Αλήθεια όταν εταξείδιευε ειχε πρόχειρα πότε τα τροπαρια και πότε τις βλαστήμιες. Μά τόρα που έπαψε τον άγωνα της ζωής εφρόντιζε μόνον για τη σωτηρία της ψυχής του,

— Δε μου λές, ειπε στον άδερφό μου τον μικρότερο, τί δραμα ειδεν ή Παναγία τη νύχτα που εγέννησε τον Κύριον ήμων Ίησουν Χριστόν; "Α, δεν το ξερτε! επρόσθεσε με ήμερη φωνή. Μά δεν φταίτ' εσείς· φταίω εγώ που δεν σάς το έμαθ' ακόμη. Έγινε πέρα στην Ανατολή, τον τόπο των παραδόξο. Ποιόν χρόνο δεν σας λέγω. Φτάνει να μετρήσετε τον φετεινό και το βοίσκετε άμέσως. Εκείνη τη νύχτα μια κλοδέματη γυναίκα συντροφισμένη από τον τέκτονα τον άνδρα της, εστάθηκε μισοστρατις σε μια σπηλιά κ' εγέννησεν ένα πεντάμορφο παιδί. Φτωχά ήσαν τα ρούχα της, ή όψις της πικραμένη· μά ειχε κατιτί τόσο λαμπρό στο βλεμμα, που έλεγες πως θ' αναστήση την πέτρα. Κάτω από το γαλάζιο φόρεμα και το κόκκινο στηθοπάνι το κορμί εφάνταζε λυγρό, πελεκητό, άξιο για να θρονιάση μια πάναγνη ψυχή. Και κάτω από τον άσπρο της κεφαλοδέτη ο θαυμαστός τύπος της φυλής, τ' άμυγδαλωτά μάτια, τα φρύδια τα σμιχτά, το ελεφαντένιο μέτωπο λαμπρότερο και από τα χρυσά στολίδια του, επρόδιναν την κισθαντική πηγή που θα σρκώση την Αγάπη και την Κλοσύνη.

Έγέννησε το παιδί, το εδύλασε, το ετύλιξε με το σάλι και το άπίθωσε στη φάτνη άπάνω στ' άχυρο να κοιμηθή. Σε λίγο ο άνσκαμός εβγαίνεν από το στηθάκι του ήσυχος, σαν άνσκαμός ενός βαλασμοδέντρου. Γύρω το σκοτάδι άπλωνόταν πίσω. Κάτω στο χώμα πλαγιασμένα τα ζωντανά, βάρδια και πρόβατα και άλογα μαζί, κισθάνονταν κάποια ιερή φρίκη να χαμοπεταξ επάνω τους, σύγκρσο ναρκωτικό να τα περιγλείφη κ' έμεναν άγρυπνα. Μά ούτε βλέλασμα, ούτε χλιμίντρισμα, ούτε βούγεμα ήχολογούσεν εκεί. Η φάκνα μόνον έτριζε κάποτε, αλλά κ' εκείνη έμενεν ακατάλυτη, ξερομασημένη στο άπρόθυμο στόμα τους. Απάνω ή σπηλιά με τον ουρανό της νεροστάλαχτον, με τα πλευρά της αυλακωμένα από τις νεροσυρμές, πράσινα από τα πολυτρίχια και τη χνουδοτή άμάκα, κουφαλισμένα από τα νύχια του όρνιου που ειχεν εκεί τη φωλιά του, κόσκινο από του σφαλαγγιού το κεντρί, κλεισμένα με τον πλοκό της άράχνης, ξεθεμελιωμένα από του ποντικού την ακούραστη μύτη, εψήλωνε βουβή, άτάραχη, σαν ναός άπλώνοντας εμπιστευτικά τ' αετώματά του σ' εκείνους που ζητούν καταφύγιο. Και κάτω από τη χαμηλή έμπατή, το φως άστροστόλισης νυχτιξς έχυνόταν σεντόνι ολόμεταξο στις πλαγιές και τα λακτώματα. Οι κουρμάδες εκεί εψήλωναν· λαμπάδες, με τα καμαρωτά κλωνιά καρποφορτωμένα στην κορφή. Εκεί τ' άμπέλια

ἔδειχναν τὰ κλαδιά ἔτοιμα ν' ἀνοίξουν μάτις χλωροπράσινα στὸ πρῶτο φύσημα τῆς ἀνοίξεως. Ἄκει ἀσπαραγγοραχθισμένες οἱ ἐλιές ἐλαγχάριζαν ἀπὸ τῶρα τὸν χυμὸ ποῦ θὰ κηθῆ θυσία στὸν νεογέννητον. Ἐκεῖ καὶ τὰ σπίτια τῆς Βηθλεὲμ μικρά, τετράγωνα, μὲ τὸ δῶμα ἐπάνω καὶ τὴν πόρτα στὸ πλάγι, ἔλαμπαν στὸν ἀσβέστη, λέγεις κ' ἐστολισθηκὼν νὰ ὑποδεθοῦν ἐκεῖνον ποῦ θὰ τοὺς χάριση ἀθνασία καὶ δόξα. Πέρα βαθεῖα ὁ Ἰορδάνης ἐστέναζε μέσα στὴ χαλικοστρωμένη κοίτη κ' ἐτάραζε προσμένοντες μὲ ἀνυπονησία καὶ τρόμο τὸ ἔνθεο κορμὶ ποῦ θ' ἄγχιζε τὰ νερά του. Δεξιά στὴ χυμὴ ποῦ τὴν ἐσκέπαζε σκοτεινὰ καὶ φρίκη, σὰν κατάρτατο πνεῦμα ἐβρουχόταν ἡ Νεκρὴ Θάλασσα, λέγεις καὶ εἶχεν ἀκόμη στοιχεῖα μέσα τις κακὰς βουλὰς καὶ τ' ἀνόσια κημώματα ἐκείνων ποῦ ἐκατοικοῦσαν ἄλλοτε τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορα. Ἀριστερὰ σὲ μακρυνὸ διάστημα, ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ζυγούς, ἐκεῖ ποῦ δὲν ἔφτανε τὸ ἀνθρώπινο μάτι ἦταν ὅμως ἀσήκωτος ὁ λογισμὸς τοῦ Θεοῦ, στὴ χάρι καὶ τὴν ἀκολασία παραδομένη οὐρλιαζάν τὰ Ἱεροσόλυμα, τὸ ἄσμα τῶν Προφητῶν καὶ ἡ λατρεία λαοῦ μεγάλου. Ἀπάνω ἐμοσχοβολοῦσεν ἀκόμη ὁ ἀπέραντος ἀγρὸς ἀπὸ τοὺς πόθους τοῦ Βοῶζ καὶ τῆς Ρουθ τὴν παρθενία καὶ κάτω ἔχασκεν ἡ κοιλιά στὴ χάρι τ' οὐρανοῦ ἀγρόταστη. Ψηλὰ διακμάντι ἐτρεμούφεγγεν ἡ δροσιά καὶ γαλαζία οὐρανὸς ἔκλωθε τὰ πάντα στὸ μυστήριον.

Ὁ Ἰωσήφ μὲ εἶδε κοιμισμένο τὸ παιδί ἐκατέβηκε στὸ χωριὸ νὰ φροντίσῃ γιὰ τροφὴ τῆς λεγώνας. Κ' ἐκεῖνη ὀλομόναχη, ἀδυνατισμένη ἀπὸ τὴ γέννα καὶ τις κακοπάθειες, ξεπαχισμένη, μὲ τὴ μητρικὴ λαχτῆρα στὰ στήθη, μὲ τις ἐλπίδες καὶ τοὺς φόβους στὸ κεφάλι, ἐσταύρωσε τὰ χέρια σφιχτά, ὀρθὸ ἀκούμπησε τὸ κορμὶ σ' ἓνα στύλο κ' ἔκλεισε τὰ ματόφυλλα στὸν ὕπνο. Ἄλλ' ἀδύνατον ἐστάθηκε νὰ κοιμηθῆ. Ἡ τύχη τοῦ θεόσταλτου ἀβέβηκε ἐπλάκωσε νὰ τῆς τυρανῆσῃ τὴν ψυχὴ. Τί θ' ἀπογίνῃ μέσα στοῦ κόσμου τὴν ἀντήρα ὁ τρυφερός τῆς Κρίνος, ἐκεῖνος ποῦ ἐδόθηκε μιὰν ἡμέρα μὲ τὸ χέρι ἀσπροντυμένου Χερουβεὶμ; Ποιὰ θὰ εἶνε ἡ ζωὴ καὶ ποῖο τὸ τέλος του; Θὰ περᾶσῃ τὸν δρόμο πορφυροστρωτο γιὰ νὰ γυρίσῃ στὴν πρώτη του πηγὴ ἢ θὰ βάλῃ μὲ τὸ αἷμα του τ' ἀγκάθια καὶ τις σπουραρόπετρες; Ὁ κόσμος παραλυμένος δὲν προσέχει πλέον στὰ λόγια τῶν Προφητῶν. Ὁ Ἰσραὴλ στεναίνει κάτω ἀπὸ τὸ ψέμμα τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ρωμαίων τὸν βαρὺ ζυγόν. Δὲν κηραρίζει πλέον ὁ Δαυὶδ οὔτε ἡ θαυμαστὴ Δεβόρα κρίνει τὸν λαὸν κάτω ἀπὸ τοὺς κουράδες. Τοῦ Ἀαρὼν τὰ

τέκνα ληστεύουν· ἀπιστίας σύγνεφο σκοτίζει τὴν Ἱερὴ Κιβωτὸ καὶ τοῦ Μεγάλου Νζοῦ τὰ ἄδυντα. Πίνει τὸ αἷμα τῶν Μακκαβαίων ἢ γῆ χωρὶς ν' ἀποδώσῃ ἐλευθερίαν καὶ δικαιοσύνην. Ὁ Γαυλωνίτης Ἰούδας ἐχάθηκε χωρὶς ν' ἀνορθώσῃ τὸν Νόμο καὶ νὰ προφυλάξῃ ἀπὸ τὴ μάταιη σπατάλη τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἀναφίρετους τίτλους τοῦ Ἰερωῦθ. Τῆς Ἐπαγγελίας ἡ Γῆ, χωρισμένη σὲ βασιλείαν καὶ τοπαρχίας, κατατρώγεται ἀπὸ τὸν ἐμφύλιον σπαραγμὸν, ματώγεται ἀπὸ τὰ μίσση τῶν τέκνων τῆς, σὰν νὰ τὴν βαρβαίνει ἀκόμα ἢ ἀπειθία τῶν προγόνων στὴν ἐρημο τοῦ Σίν. Κόλαση ἔγεινεν ὁ ποτὲ Παράδεισος. Ἐγώιστῆς κ' ἐκδικητικὸς καὶ ἄδοξος ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Κυρίου. Πῶς θὰ ζήσῃ σὲ τέτοιον κόσμον τὸ παιδί τῆς;

Ἄλλ' ἄξαφνα ἡ μητρικὴ συνείδησις θαυματουργῆ ἔσχισε γιὰ μιὰς τὸ μυστήριον καὶ λύχνος ἡλιοστάλαχος ἐκρεμόσθηκ' ἐμπρὸς τῆς, ἔτοιμος νὰ δείξῃ τὸ μέλλον τοῦ νεογέννητου, ὅπως ἡ νεφέλη ἔδειξεν ἄλλοτε τὸν ἀγνωστο δρόμον στὴ φυλὴ τῆς. Καὶ τὸν εἶδε τριαντάχρονον λεβεντονιὸν νὰ ταράξῃ καὶ νὰ μαγνητίζῃ τις ψυχὰς τοῦ πλήθους. Ψηλός, λυγερός, μὲ σεβαστὴ μελαγχολία στὸ ροδοζύμωτο πρόσωπον, μὲ τὰ καστανὰ μαλλιά κυματιστὰ στοὺς ὤμους μὲ τὸ στόμα γλυκοστάλαχο καὶ τὰ γαλανὰ μάτια ἐμιλοῦσε στὸν λαόν, τὸν ἐσυμβούλευε καὶ τὸν ἐπειθε. Ἐκήρυττε στις συναγωγὰς καὶ χίλιοι τὸν ἀκούαν ἀνέβαινε στὸ βουνὸ καὶ μύριοι τὸν ἀκολουθοῦσαν. Διαβαίνει ἀνεμόφτερος τὴ λίμνη τῆς Γενησαρέτ καὶ ρίχνονται λαμπροκοπῶντας οἱ κόσμοι στὰ βήματά του. Οἱ Προφῆτες ποῦ ἐπροσπερνοῦσαν, τότε πισοδρομοῦν ὑποταχτικοί του. Ὁ Νόμος τοῦ Μωϋσῆ ἀναζήσῃ στὰ λόγια του καὶ συμπληρώνεται. Ἡ ἔρημ γῆ ἀναδρασιζέται· τ' ἀπελπισμένα στήθη ξαναθαρρεύουν· τὰ πλανημένα πρόβατα γυρίζουν πάλι στὴ μάντρα τους. Ἡ ἀγάπη τρέχει ἀδελφάνητη ἀπὸ τὰ πλατεῖα στέρανα του καὶ δροσιζει τὸ φλογερὸ κημίνι τῆς κακομοιρίας. Οἱ ἀπιστοὶ πιστεύουν καὶ ὑψώνονται οἱ ταπεινοὶ· τυφλοὺς φωτίζει, χωλοὺς ὀδηγεῖ. Τὰ Ἱεροσόλυμα τις πόρτες τους ἀνοίγουν νὰ τὸν δεχθοῦν στεφανωμένον μὲ βάλαν. Σύγκαρχα ὅμως κερφώνουν τὸν σταυρὸ ποῦ θὰ βασιτάξῃ τὸ ἀδάσταχο κορμὶ. Ὁ φθονερὸς μαθητὴς τὸν παραδίνει μὲ φίλημα. Ὁ φίλος τὸν ἀρνεῖται πρὶν ληλῆσῃ ὁ πετεινός. Μὰ ἐκεῖνος ἀνώτερος ἀπὸ τὰ τέκνα τῶν ἀνθρώπων, συγχωρεῖ τὴν ἄνονησιν καὶ τὴν προδοσίαν, διαβαίνει πρὸς μέσα ἀπὸ τοὺς ἐμπαιγμούς καὶ τὰ φτυσημάτα, πίνει τὸ ζῦδι καὶ τὴν χολήν, φορεῖ τὸ ἀγκαθερὸ στεφάνι, τὴν περιφρονητικὴν χλαμύδα, κρατεῖ τὸ καλαμμένο σκῆπ-

τρο καὶ ἀνέβαινε στὸ μαρτύριον.

— Γυναίκα, νὰ ὁ γυιὸς σου· λέγει τὴν τελευταία στιγμὴν.

Καὶ ἀποχαιρετᾷ μ' ἓνα βλέμμα μελαγχολικὸ ἀλλὰ ἤρεμο τὴ μύνα ποῦ τὸν ἐγέννησε, τοὺς φίλους ποῦ τὸν ἐπίστεψαν, τὸν λαὸ ποῦ τὸν ἐτυράνησε· τὴ Γῆ ποῦ εἶδε τὰ φαρμάκια καὶ τὸν Οὐρανὸ ποῦ ἄνοιξε φιλόστοργη ἀγκαλιὰ νὰ δεχθῆ τὸ σῶμά του.

Ἡ μύνα ἦταν ἐκεῖ καὶ τὰ ἔβλεπεν ὅλα. Ἡθελε νὰ φωνάξῃ, νὰ τρέξῃ γιὰ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὰ χέρια τῶν κακούργων, ἀλλὰ δὲν ἤμποροῦσε νὰ βγάλῃ φωνὴ ἀπὸ τὸν λάρυγγά τῆς. Τὸ σῶμα δὲν ἀκολουθοῦσε τοὺς πόθους τῆς ψυχῆς. Μὰ ὅταν εἶδεν ἓνα στρατιωτὴ ἀγριοπρόσωπον, ἔτοιμο νὰ λογγίσῃ τὰ πλευρά του, ἐκκτόρωσε νὰ σπάσῃ τὸν γλωσσόδετον:

— Μή!... ἐφώνησε μὲ ὅλη τῆς τὴ δύναμιν.

Καὶ μὲ τὸ μῆ! ἐξῆπνησε. Δὲν εἶδε ὀλόγυρα τῆς τίποτα ἀπὸ τὸ φριχτὸν ὄραμα. Τὸ βρέφος ἐκοιμῶταν ἀκόμη πλάγι τῆς, μέσα στὴ φάτνη, ἀπάνω στὸ ἄχυρον. Ἀλλὰ δὲν ἐβασίλευεν ἡ σιγὴ οὔτε τὸ σκοτάδι ὅπως πρὶν. Ἀγγελικὴ ἀρμονία ἐκπέθαιναν ἀπὸ τὰ αἰθέρια καὶ λαμπρομέτωπο ἀστέρια ἔχυνε θάλασσα τὸ φῶς τοῦ στή σπηλιά κ' ἔλουζεν ὅλα μὲ τὸ θαῦμα. Κι' ἐμπρὸς στὰ πόδια τῆς, κάτω ἀπὸ τὴν κοιτίδα του, οἱ Μάγοι γονατιστοὶ μὲ τὰ δῶρά τους, τὴ σμύρνα καὶ τὸν μύσχο καὶ τὸ λίβανι, ὠνόμαζαν τὸν γυιὸ τῆς Βασιλέα καὶ Θεόν.

Ἐκεῖνη τὴν ὥρα ἐφάνηκε στὴν ἐμπατὴ χλωμὸς ὁ Ἰωσήφ.

— Νὰ φύγουμε· λέγει τρέμοντας στὴ γυναίκα του. Ὁ Ἡρώδης θέλει τὸ παιδί κ' οἱ ἀνθρώποι του γυρίζουν στὴ χώρα. Γλήγορα νὰ φύγουμε!...

Ἐκεῖνη ἀπαξεν ἀμέσως τὸ βρέφος, τὸ ἔσφιξε στοὺς κόρφους τῆς κ' ἐπῆραν τὸν δρόμον γιὰ τὴν Αἴγυπτον. Ἡ νύχτα ἔκρυψε τὰ βήματά τους ἀπὸ τὸ ἀγρυπνὸ μάτι τῶν κατασκόπων. Ἀλλὰ τὰ αἵματα τῶν παιδιῶν καὶ ἡ φωνὴ τῶν μανάνων ἀνέβαιναν ἀπὸ τὰ σπίτια τῆς Γαλιλαίας πρωτόλουθη θυσία στὸν ἀναμορφωτὴ τοῦ κόσμου.

— Πόσα αἵματα θὰ χυθοῦν ἀκόμη· ἐψιθύρισε προσφῆτης ἡ γυναίκα. Πόσα αἵματα!...

Ἐτελείωσεν ὁ Ἀζιώτης τὸ διήγημά του καὶ οἱ σύντροφοι ἔμειναν ἀκόμη ἀκίνητοι σὰν ὄνειροπλανημένοι. Μερικοὶ ἐσταυροκοπήθηκαν, ἄλλοι ἐστέναξαν βαθεῖα σὰν νὰ ἐξῆπνησε κάτι παρήγορο μέσα τους. Ἄλλ' ὁ Κώστας ὁ θερμαστής, ἴδιος στ' ἀστεία καὶ τὰ σοβαρὰ ἐρώτησε πονηρὰ τὸν σύντροφόν του:

— Δὲ μοῦ λές, βλάμη· εἶδεν ἡ Παναγία στ' ὄνειρό τῆς καὶ τὸν πατριώτη σου τὸ Βαραββᾶ;

Ἐκεῖνος ἐχολοταράχθηκε· φοβερὴ βλαστήμια ἀνέβηκε στὰ χεῖλη του. Τὴν ἐκατάπιεν ὅμως. Δὲν ἦταν καιρὸς τότε νὰ κολασθῆ κανεὶς! Ἐχάμογέλασε, ἔκαμε τὸν σταυρὸ του κ' ἐξαπλώθηκε στὸ ἔρημον κρεβάτι του.

— Καὶ τοῦ χρόνου, παιδιά, στὰ σπίτια μας, εὐχῆθηκε.

— Στὰ σπίτια μας, εἶπεν ὁ θερμαστής, μὰ θὰ σὲ θερίζ' ἡ πείνα. ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΤΑ ΚΑΛΑ ΤΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ

Ἐνας ρέπορτερ, ποῦ μὲ πέρνει διὰ δυνατὸν ὑγεινολόγον, ἦλθε νὰ μὲ παρακαλέσῃ νὰ τοῦ ἐξιτορήσω τὰ κακὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ διὰ τὴν υγείαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τί ἐπιδημῖαι θὰ προκύψουν, πόσον περισσότερο θὰ προχωρήσῃ καὶ θὰ ἐπεκταθῆ ἡ φυματίωσις, δ. ἀ τὴν ὁποῖαν δὰ τόσα ὀμιλήθησαν τελευταίως εἰς τὴν Ἑταιρείαν τῆς Ἱατρικῆς καὶ τῆς Ὑγεινῆς, ὡς διὰ ὑστερότοκον θυγατέρα τῆς ἀνεγείας· ὁ καλὸς νέος ἠρηθήθη νὰ γράψῃ, ὅταν, ὡς τίτλον, τοῦ ὑπηγόρευσα: ΤΑ ΚΑΛΑ ΤΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ. Μ' ἐκύταξε μὲ τὴν πλάγιαν ματιὰ ποῦ ἔχουν οἱ ρέπορτες διὰ τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς εἰρωνας. Πῆρε τὸ καπέλλο του, μ' ἐξανακύταξε ἀκόμη μιὰ φορὰ, ὡσὰν μοῦ ἔλεγε: **βλάνα**· κι' ἐφυγε γιὰ καλλίτερον κυνήγι.

Ἐνα ἔχουν κακὸ οἱ νέοι αὐτοί. Ποῦ τρέχουν. Τῶχει ἡ τέχνη τους, ὁ ἰδικός μου, ἓνα ἐξυπνότατο παιδί, δὲν θὰ μὲ καταδίκαζε, ἂν ἐπερίμενε νὰ μὲ ἀκούσῃ.

Ὁ ἀποκλεισμός, ἔξω ἀπὸ ὅ,τι ἔχει τὸ ἀπεχθὲς καὶ ἄτοπον, εἶναι μέσον ποικίλης χρησιμότητος. Πρῶτον, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι θὰ ἐπικρατήσῃ κάποια πρόνοια εἰς τὴν διανομὴν τῶν τροφίμων, δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος ν' ἀναπτυχθοῦν ἐπιδημῖαι καὶ ν' αὐξήσῃ ἡ φυματίωσις. Ἀπ' ἐναντίας θὰ ἐλαττωθῆ τὸ ἀπόρομα καὶ συνεπῶς ἡ ἀκαθαρσία· ὁ κόσμος μὴ ἔχων ξύλα κάρβουνα καὶ τροφὴν παχεῖαν, θὰ ζητή τὸν ἥλιον, τὸν ἀναπόκλειστον ἑλληνικὸν ἥλιον, ποῦ ζεσταίνει καὶ ἐξυγιαίνει· εἶν' ἀπέραντον αὐτὸ τὸ κέρδος.

Ἐπειτα θὰ μάθῃ ὁ κόσμος τὴν οἰκονομίαν, τὴν καλὴν καὶ εὐεργετικὴν οἰκονομίαν. Γνωρίζω πλῆθος μικροοικογενειάρχας, ποῦ τὴν Τετράδη, προητέρα ἐξώδευαν 25 δραχμὰς διὰ τὴν ἀγοράν. Καὶ χθὲς καὶ σήμερον δὲν ἐξώδευσαν 10. Θὰ σᾶς εἰπῶ ἔπειτα μὲ τί ἄλλο ἀποτέλεσμα· διὰ τὴν ὥρα σᾶς βεβαιῶ, ὅτι ἐφιλονεῖσαν ὀλιγώ-

τερον, ἐνῶ ἄλλως ἦσαν ζωηρότεροι· καὶ ἡ ἐργασία των, καὶ ἂν ἔτυγον δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἔγεινε εὐχαριστότερα, ταχύτερα, δοκιμώτερα. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ ἐργάτης· τὴν Τετράδη ἕως ἑνα οὔζο καὶ δύο τὸ γεῦμα ἔπιε καφέδες (καὶ ἔχασομέρησε τρία τέταρτα) μὲ ἔξοδο 30 λεπτῶν. Τὸ γεῦμα ἔφαγε μία σαροδέλλα μὲ ξύδι (τεχνητὸ) καὶ ἐλάχιστο παληόλαδο 30 λεπτά· καὶ 10 λεπτά ψομί· καὶ 20 λ. ρετσίνα· ἔπιε ἀκόμη δύο καφέδες 20 λεπτά (καὶ ἔχασομέρησε μισὴ ὥρα)· τὸ βράδυ ἑνα οὔζο (τεχνητὸ) 10 λεπτά· ψομί καὶ ἔληαις 20 λεπτά· ρετσίνα 20 λεπτά· ἐφιλονεύκησε μὲ τὴν γυναῖκά του· ἐκοιμήθηκε σὰν κατὰδικος· καὶ ἔκαμε ἀκόμη ἑνα βῆμα πρὸς τὴν νόσον μὲ ἡμερησίαν δαπάνην 2.10· ἐπειδὴ, πρὸς τὰς 1.60 τῆς κακοτροφῆς του, ἐκάπνισε καὶ 50 λεπτά· διότι ἡ κακοφαγία—εἴτε σαροδέλλα μὲ ξύδι εἴτε φουὰ γκαρὰ ω τρὺφ τὴν κάμει—ζητεῖ τὸ Ἀγρίνιον ἢ τὴν Ἀβάννα. Ἡ γυναῖκά του μὲ τὰ τρία πλάσματα ἐπέρασαν μὲ 75 λεπτά ψομί καὶ κρομμύδι, ἐκπίπτοντα καθ' ἡμέραν σωματικῶς καὶ πνευματικῶς. Τὸ ἡμερομίσθιον τοῦ ἐργάτου τὴν Τετράδη μόλις ἀφῆκε κατὰ διὰ φωτισμό, κανένα κουρέλλι καὶ τὸ νοῖκι καὶ τίποτε διὰ τὸν νοῦν : νὰ ἰδῆ τὴ κυριακὴ ἢ φαμιλίτσα λίγο ἐκκλησία λίγο θάλασσα, λίγο πρασσινάδα. Αὐτὰ τὴν Τετράδη. Αὐριο ὁ Πατριωτικὸς Σύνδεσμος, ἡ Ἐνωσις, τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων θὰ θρέψουν τὴν λητμονημένην αὐτὴν οἰκογένειαν μὲ μίαν ὀκτὼ καλὴν ζεστὴν κουραμάννα—ἐλπίζω ὅτι αὐτὸ τὸ εἶδος ψομί θὰ ἐπικρατήσῃ—80 λεπτά· μία ἀλευρόσουπα ζεστὴ τὸ πρωὶ 30 λ. ἑνα ζεστὸ γιαχνὶ ῥεβίθια τὸ γεῦμα, 50· μὲ ζεστὴ φασουλόσουπα τὸ βράδυ, 60. Τὸ ὅλον 1.90 τροφὴ θρεπτικὴ ὑγιεινὴ, ἀντὶ τῶν 2.35 βρωμερᾶς ξηροφαγίας· ὁ ἐργάτης θὰ ἐργασθῆ περισσότερο καὶ καλλίτερα· τῆς γυναικούλας θὰ γελᾷ τὸ χεῖλι· καὶ τὰ μικρὰ θὰ ξαναβροῦν τὴ χαρὰ· θὰ περισσεύσει καὶ διὰ φορεματάκι, διὰ ὑποδηματάκι, διὰ σαποῦνι... δι' ἀνθρωπισμὸν : οἱ δυτυχεῖς ἀπὸ πέρους τὸ ψυχοσάββατο δὲν εἶχαν ἀνάψει κερὶ στὴν ἐκκλησίαν.

Τώρα ἔλθωμε στὸν πλούσιον. Σὰς εἶπα τί οἰκονομία ἔγεινε ἀπὸ 25 εἰς 8, καὶ τὴν εὐθυμίαν, τὴν εὐκνησίαν τῆς οἰκογενείας. Φαντασθῆτε τώρα νὰ ἐξακολουθήσῃ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς τροφῆς—τῆς ζωῆς, μὲ τὴν ὑποχρεωτικὴν διὰ νὰ οἰκονομηθῆ φῶς—κατὰλίσιον εἰς τὰς 10, τὴν ἀναπόφευκτον ἔγερσιν εἰς τὰς 7· φαντασθῆτε τί κοιλιαῖς—καὶ ἄλλοι ὄγκοι θὰ ξεπέσουν, τί πονοκέφαλοι δεσποινίδων καὶ φυγοπονία νεανιῶν καὶ—μὲ συγχωρῆτε—δυσκοιλιότητες καὶ αὐτοκτονία ποῦ θὰ λείψουν. Καὶ τί νόσοι, τὰς ὁποίας φανερώνει καὶ χειτοτερεῖ ἡ πολυφαγία :

τὰ $\frac{3}{4}$ τῶν καρδιακῶν, τὰ $\frac{4}{5}$ τῶν νεφριτικῶν.

Διότι, πλὴν τοῦ ἐργάτου, ποῦ περιέγραψα, καὶ τοῦ χωρικοῦ κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦ ἔτους, περιόπου τὰ $\frac{2}{5}$ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, οἱ ἄλλοι, τὰ $\frac{3}{5}$, παρατρῶγουν, κατὰ τὸ ποσὸν καὶ κατὰ τὸ ποιόν· καὶ φορτώνονται δυσπεψίαν καὶ παχυσαρκίαν καὶ καρδιακὴν καὶ νεφρικὴν ἀνεπάρκειαν καὶ ἀρτηριοσκληρώσιν καὶ σπεύδουν πρὸς τὸν θάνατον, ἀφοῦ διαγύσονται τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς τὸ νὰ γείνουν δυσάρεστοι εἰς τοὺς πλησίον των καὶ προκίσουν τὴν κοινωνίαν μὲ κακὰς ἔξεις καὶ τὴν πολιτείαν μὲ κακοὺς νόμους.

Ἐποικλεισμός, ποῦ ἐπέβαλε τροφὴν αὐστηρὰ ἀρκετὴν, οὔτε κόκκον περισσώτερον οὔτ' ὀλιγώτερον, εἰς ὅλον τὸν κόσμον—ἰσοπεδῶν οὔτω τὰ ἄτομα καὶ τὰς κλάσεις—γεννῶν μίαν κοινὴν φροντίδα ὅλων δι' ὅλους, ἀποκαθιστῶν τὴν κοινότητα, ὡς τὴν ἐδημιούργησεν ἡ ἀνάγκη τοῦ κοινοῦ κινδύνου εἰς ἄλλας ἐποχάς, τὴν καλὴν δημοκρατίαν, τὸν γνήσιον κοινωνισμὸν.

I. ΤΣΕΤΣΙΚΑΣ ἰατρός

ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΙΟ

Ἐποικλεισμός θὰ ἀρθῆ, ἀλλὰ ὅλα τὰ κακὰ τοῦ ἀποτελέσματα θὰ μείνουν. Μὲ τὴν γενικὴν σχεδὸν ἐπίταξιν τοῦ ἐμπορικοῦ μας στόλου ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ μὲ τὰς τορπιλίσεις τῶν Γερμανικῶν ὑποβρυχίων εἶναι ζήτημα ἂν θὰ κατορθωθῆ νὰ ἔχωμεν καὶ τὸ ἑν δέκατον ἀκόμη τῆς εισαγωγῆς εἰδῶν, τὰ ὁποῖα μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν. Θὰ μᾶς λείψῃ λοιπὸν πρωτίστως τὸ ψομί καὶ ἔπειτα τὰ κάρβουνα καὶ τὰ ὄσπρια καὶ ὁ καφὸς καὶ ὅτι εἰσάγεται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν· ἡ ζάχαρη καὶ τὰ παστὰ καὶ καπνιστὰ ψάρια βαθμηδόν. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπαισιοδοξία, δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα κακῆς θελήσεως, κακῆς πολιτικῆς, κακῆς διοργανώσεως κανενός. Εἶναι ἀπλούστατα ὑπερτάτη ἀνάγκη, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησε δι' ἐμπολέμους καὶ οὐδετέρους ὁ φρικώδης αὐτὸς πόλεμος.

Βεβαίως οἱ ἀρμόδιοι φροντίζουν καὶ βεβαίως ἔγειναν ὁργανώσεις διάφοροι προωρισμένοι νὰ ἐπιβλέψουν, ὥστε τὰ ὑπάρχοντα εἶδη τροφίμων νὰ διανεμηθοῦν εἰς ὅλους ἕξ ἴσου καὶ κατὰ τὸν μετριάζοντα τὰς πλεονεκτικὰς διαθέσεις τοῦ σχετικοῦ ἐμπορίου.

Ἀλλὰ αἱ ὁργανώσεις καὶ αἱ ἐπιτροπαὶ ἐνεργοῦν καὶ ἐργάζονται, χωρὶς νὰ εἶναι βεβαιωμένον ὅτι θὰ ἠμποροῦν νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἐπάρκειαν τῆς χώρας διὰ πολὺν καιρὸν. Θὰ ἔπρεπε φυσικὰ ὅλοι καὶ ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὸ ψομί μας, νὰ κάμῃ ὁ καθεὶς χωριστὰ

ὅ,τι εἴμπορεῖ διὰ νὰ καταστήσῃ ἐλαφρότερον τὸ ἔργον τῶν ἐπιτροπῶν.

Καὶ νομίζω ὅτι αἱ γυναῖκες, εἰς τὰς ὁποίας ἔως τώρα ἀνεγνωρίσθη τὸ δικαίωμα τῆς ἀπολύτου κληρονομίας τοῦλάχιστον εἰς τὰ οἰκοκυρικὰ ζητήματα ἔχουν καθήκον καὶ ὑποχρέωσιν νὰ λάβουν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ τῆς ἐπαρκειᾶς τῆς οἰκογενείας, τὸ ὁποῖον συνδέεται στενῶτα μὲ αὐτὴν τὴν ὑγίαν καὶ μὲ τὴν ζωὴν ἀκόμη.

Ὡς καλὴ οἰκοκυρὰ ἡ γυναῖκα θὰ ἀντιμετωπίσῃ μαζὴ μὲ τὸν προῦπολογισμὸν τοῦ νέου χρόνου καὶ τὸ ζήτημα τῆς μεταβολῆς τῆς τροφῆς, ἀπὸ αὐτὸ τὸ ψομί, τὸ ὁποῖον θὰ πρέπῃ ἀπαραιτήτως νὰ ἀντικαταστήσῃ μὲ ἄλλας τροφὰς ἐγχωρίου παραγωγῆς, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τὴν πατάτα καὶ τὰ ὄσπρια.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ συνήθης παραγωγὴ τῆς παιάτας καὶ τῶν ὄσπριων δὲν ἐπαρκεῖ εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ψομοῦ, προτείνω ὅπως ὅλοι αἱ δυνατόμενοι νὰ ἐννοήσουν τὸν κίνδυνον ποῦ ἀπειλεῖ τὰς οἰκογενείας των συνενωθοῦν καὶ ἐνώσουν τὰς ἐνεργείας των, εἰς τὸν τρόπον ὥστε ἡ παραγωγὴ τῶν εἰδῶν αὐτῶν νὰ δεκαπλασιασθῆ. Αἱ ἐνεργεῖαι των δὲν πρέπει νὰ περιορισθοῦν μόνον εἰς λόγια. Διότι συνήθως τὰ λόγια κουράζονται καὶ δὲν χορταίνονται. Ἐὰς ἀποδείξωμεν μὲ τὰ πράγματα μὲ μίαν ἐνότητα δράσεως συντόνου καὶ ἀποτελεσματικῆς ὅτι ὁ τίτλος μας ὁ βασιλικὸς τοῦ νοικοκυρικοῦ, ἂν ὡς τώρα ἦτον οὐτοσίαν γίνεται ὅμως δυνατὴ πραγματικότης, εὐθὺς ποῦ ὁ ἀληθινὸς μεγάλος κίνδυνος κρούσῃ τὴν θύραν τοῦ βασιλείου μας.

Καὶ ὁ κίνδυνος τῆς πείνας τὴν κτυπᾷ μὲ ἑνα πεντηφόρον ἦχον καμπάνας, ποῦ δὲν ἔχει τίποτε τὸ κοινὸν μὲ τὸ θριαμβευτικὸν καὶ εὐθυμον κουδουνάκι τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Τὸ πρᾶγμα βεβαίως δὲν εἶναι δύσκολον. Τί προκαλεῖ τὴν πείναν ; ἡ ἔλλειψις τοῦ ψομοῦ. Τί ἠμπορεῖ νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ ψομί ; Ἡ πατάτα καὶ τὰ ὄσπρια. Τὰ πράγματα αὐτὰ γίνονται εἰς τὸν τόπον μας ; Ἀφθονώτατα. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐργασθῶμεν γιὰ τὴν παραγωγὴν των, χωρὶς νὰ ἀναμείνωμεν ὅλα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰς ἐπιτροπὰς, ποῦ προσπαθοῦν νὰ ἐξοικονομήσουν τὰς ἀνάγκας τῆς σήμερον, χωρὶς νὰ εὐρίσκουν καιρὸν νὰ φροντίσουν καὶ δι' αὐριο.

Πρωτεύουσα, ἐπαρχιακαὶ πόλεις καὶ χωριά πρέπει νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν ὁργάνωσιν αὐτὴν. Ἐδῶ γύρω μας μέσα εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὰ πλησίον προάστεια ὑπάρχουν ἀπέραντοι πεδιάδες ἀκαλλιεργητοὶ, στεῖραι, σπαρμένες μὲ ἀγκάθια καὶ βλαβερὰ χόρτα, ποῦ ἀνθίζουν μόνον μέσα εἰς τὸ παρθένον ἔδαφος, τὸ ὁποῖον

δὲν αὐλάκωσε ποτὲ τὸ ἄροτρον τοῦ γεωργοῦ.

Ἐὰς διαδόσωμεν τὴν ιδέαν τῆς σπορᾶς καὶ καλλιεργείας, ἂς καταλάβωμεν ὀρισμένα μέρη ἐδάφους ἀκαλλιεργητα, ἂς ἀγοράσωμεν σπόρον, ἂς ἀροτρίωσωμεν καὶ λιπάνωμεν μὲ ἰδικὰ μας ἔξοδα.

Χιλιάδες πτωχοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες πεθαίνουν ἀπὸ πείναν, διότι πολλὰ ἐργασίαι ἐσταμάτησαν ἕνεκα τοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ τοῦ πολέμου. Ἐντὶ νὰ τοὺς ἐξουτελίωσωμεν μὲ ἐλεημοσύνην ἢ ὁποῖα δὲν τοὺς χορταίνει, ἂς τοὺς βάλωμεν νὰ καλλιεργήσουν τὴν γῆν, νὰ περιποιηθοῦν τὴν σποράν, μὲ ἄμεσον πληρωμὴν ἡμερομισθίου, ἀλλὰ καὶ μὲ τόσο τοῖς $\frac{0}{10}$ ἐπὶ τῆς παραγωγῆς.

Ἐὰν εἰς τὸ μέτρον αὐτὸ ἐνεργήσωμεν μὲ κάθε μέσον καὶ εἰς κάθε κύκλον, μὲ ὄργανα ἐνεργείας τῆς δασκάλειας, τοὺς δασκάλους καὶ τὸν μαθητικὸν κόσμον, μὲ ἱεροκήρυκας ὅπου ὑπάρχουν καὶ μὲ τὴν φυσικὴν ρητορικὴν τῶν γυναικῶν, ὅπου δὲν ὑπάρχουν, ἀναλαμβάνουσαι αὐτοπροσώπως τὰς ἐνεργείας καὶ τὴν ἐποπτείαν, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι θαυμάσιον.

Μετὰ δύο μῆνας χιλιάδες τόνοι ἀπὸ πατάτας, κουνιά καὶ φασόλια θὰ πλημμυρῶσουν τὸν τόπον μας.

Ἐποικλεισμός, πόλεμοι ὑποβρυχίων καὶ κατασχέσεις τῶν πλοίων μας δὲν θὰ ἠμπορέσουν νὰ μᾶς ἀπειλήσουν πλέον μὲ θάνατον ἀπὸ πείναν. Διότι ἅμα ἀναπληρωθῆ τὸ ψομί, δι' ὅλα τὰ ἄλλα, κρέας, ψάρια, λάδι, χόρτα, φρούτα καὶ γαλακτερὰ ἔχομεν εὐτυχῶς ὑπεράρκειαν.

Καὶ θὰ εἶναι αὐτὴ ἡ καλλιτέρα πολιτικὴ καὶ ἡ καλλιτέρα νίκη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ κριθῆ ἡ δύναμις μας εἰς τὰς κρίσιμους στιγμὰς τῆς ζωῆς.

K. II.

ΤΟ ΑΣΠΡΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

Ὅταν πιτέρης καὶ κόρη πιτσιμένιο ἀπὸ τὸ χεῖρι ἐφάνηκαν εἰς τὴν πόρτα τῆς τραπέζαρίας, ὁ θεὸς ποῦ εἶχε περάσει στιγμὴς ἀγωνίας, ἐσκήθη καὶ ἐμεινεν ἀκίνητος, χωρὶς οὔτε λέξιν νὰ ἀρθρώσῃ. Ἡ Ἄννα ἐγλώρμισσε γιὰ μὴ στιγμὴ, ὕστερα ἔγεινε κατὰκόκκινη, ἐπροχώρησεν ἕως ἀποφασιστικῶς καὶ τοῦ ἔτεινε καὶ τὰ δύο τῆς χεῖρας.

Ἄδέξιος, σὰν δειλὸ παιδί, ὁ ἄνδρας ἐκεῖνος ὁ συνήθως τόσο τολμηρὸς, δὲν εὐρίσκε μίαν λέξιν, μὴ φράσιν, ἑνα κοινὸ χαριετισμὸ ἐπὶ τέλους. Ἐβλεπε τὸν ἐξάδελφόν του, σὰν νὰ τὸν ἐντρέπετο, ἔβλεπε τὴν Ἄνναν σὰν φοβισμένον, ἔβλεπε τὰ παιδιὰ γύρω καὶ μόνον εἰς αὐτὰ κατάρθωνε νὰ χυμογελάσῃ ρωτῶντας ἀδέξια : ὅλοι, ὅλα καλὰ ; πέρα πέρα ;

Κίνησις ἐλκύνθρων εἰς τὸν Νότιον Πόλον.

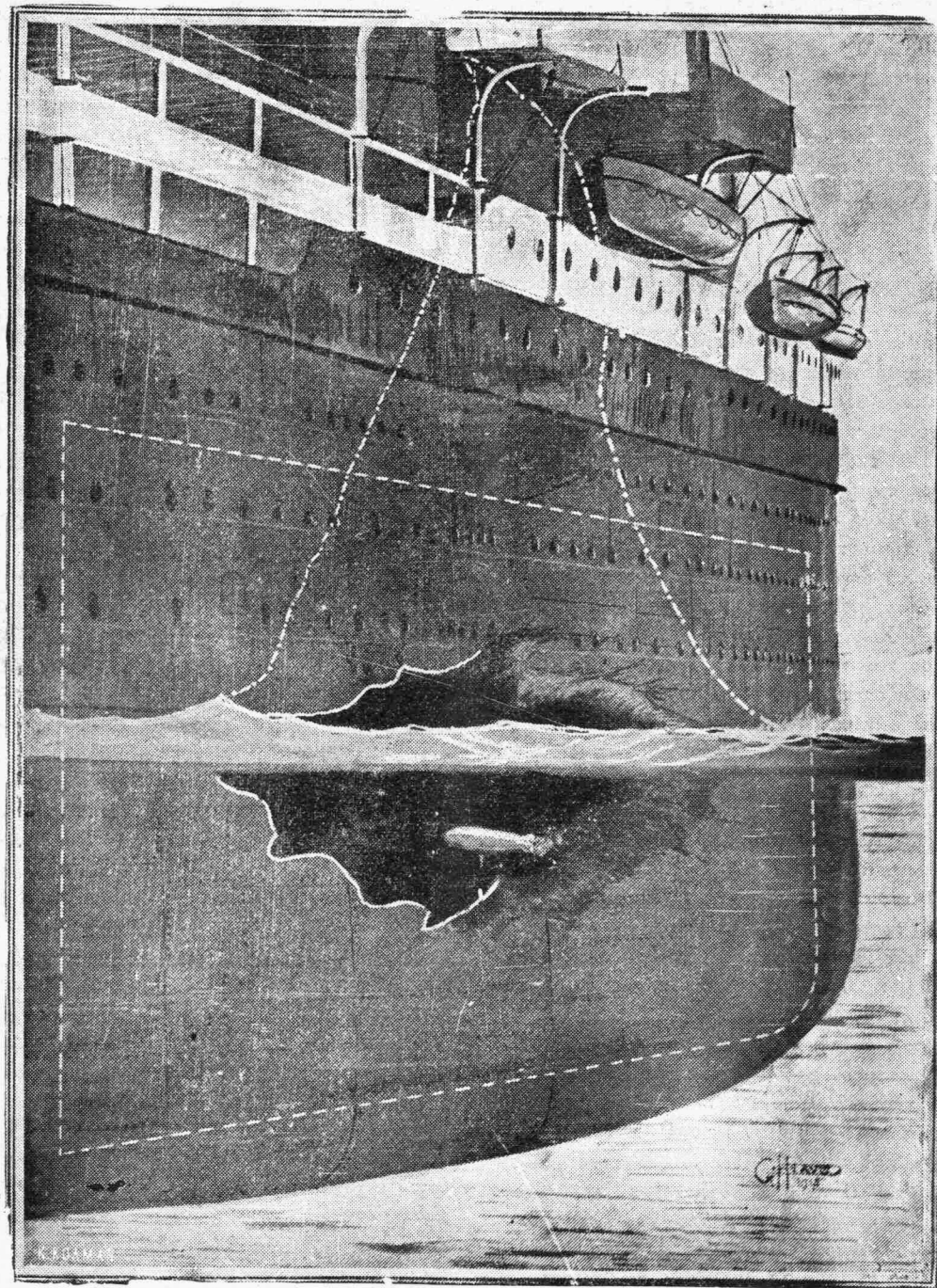
Μόνον ποῦ μὰς ἔλειψες πολὺ, εἶπεν ἡ Ἄννα, ἡ ὁποία ἀνέκτησε πρώτη τὴν ψυχραμίαν της καὶ δὲν μὰς εἰδοποίησες ὅτι θὰ ἔλθῃς γιὰ νὰ κατέβωμεν νὰ σὲ πάρωμεν.

Σὰς ἔλειψα ἐγώ; ἐρώτησεν ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος, σὰν νὰ μὴν ἐπίστευεν ὅτι ἄκουε. Αὐτό, αὐτό... καὶ ἐξεροκατάπινε μὴ εὐρίσκον-τας λόγια γιὰ νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του.

Εὐτυχῶς ποῦ τὸ μικρὸ καρτσάκι ἐπενέθη: Μοῦ ἔφερεις καρναμέλες, μπαμπούλι, εἶπεν. Ἡ-

μον καλὸ παιδί καὶ ἡ κερά Μαριγῶ εἶπεν ὅτι θὰ μοῦ φέρῃς πράγματα. Καὶ τὸν ἐπλησίασε ἀποφασισμένη νὰ κάμῃ ἔφοδο στὴς τσίπες του.

Ἐνθουσιασμένως ἀρπάξε τὴ μικρούλα, τὴν ἐκάθισε στὰ γόνατά του, τὴν ἐκαταφίλησε, γιὰτὶ ἐπὶ τέλους μὲ τὰ λογάκια της τὸν ἐβ-γαλεν ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐκείνην ἀμυχάναν. Σοῦ ἔφερα πολλὰ πολλὰ πράγματα καὶ σὲ σένα καὶ στὰ παιδιά, καὶ σὲ ἔλους, εἶπεν. Ἡ Ἄν-νοβλα θὰ σὰς τὰ μοιράσῃ. Καὶ θὰ κρατήσω καὶ

Ἀποτέλεσμα τορπιλλίσεως.

τά δικά μου, γιατί βέβαια δεν θα μ' ἐξέγασες, εἶπεν ἡ κόρη, με κάποια φιλικρότητα, ποῦ ἐξέπληξε τὸν πατέρα της.

Νὰ ξεγάσω ἐσένα; εἶπεν ἐκεῖνος καὶ δὲν μπόρεσε νὰ κρύψῃ ἕνα βελόνι στεναγμόν. Σοῦ ἔφερα μάλιστα κάτι ποῦ δὲν ξέρω, ἂν εἶναι τοῦ γούστου σου, καὶ ἂν θὰ θελήσῃς νὰ τὸ δεχθῆς. Καὶ ἔβγαλεν ἀπὸ τῆς τσέπης του ἕνα βελουδένιο κουτάκι με ἕνα θα μάλιστα δακτυλίδι μαργαριτάρι.

Ἐκείνη τότε ἐσηκώθη ἀφελέστατα, ἔτεινε τὸ ὠραῖο χέρι της καὶ ἐρώτησε στρεφόμενη πρὸς τὸν πατέρα της: Ποῦ τὸ βάζουν; σ' αὐτὸ ἢ σ' αὐτὸ τὸ χέρι; Καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ ἐπρόσθεσε μόνη της: Ἐδῶ, δίδοντας τὸ παρὰ μὲσο δάκτυλο τοῦ ἀριστεροῦ της χεριοῦ. Ἐδῶ φορεῖ καὶ ἡ μητέρα τὸν ἀραβῶνα της.

Ὡστε δέχεσαι; εἶπεν ἐκεῖνος καὶ ἀδέξια, τρέποντας, ὡχρὸς σὰν πανί, ἐπροσπαθοῦσε νὰ τῆς περάσῃ τὸ δακτυλίδι, με τὴν δειλία σὰν τὸ χεράκι ἐκείνο νὰ ἦτο κάτι εὐθραυστο, κάτι ἱερὸ γιὰ τὰ χονδρὰ, τὰ δυνατὰ, τὰ ἀσχημα καὶ μαλλιαρὰ του χέρια.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ κερά Μαριγῶ ἔκχευε ἔφρον εἰς τὸ δωμάτιον καὶ τὸ μάτι της ἐπῆρε τὸ δακτυλίδι, ποῦ ἐλαμποκοποῦσε στὸ χέρι τῆς Ἄννας. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ, ἔτρεξε, τὴν ἀγκάλιασε καὶ τὴν ἐφίλησε: Νὰ ζήσετε, ἀφέντη, εἶπε γυρίζοντας πρὸς τὸ μέρος του, με τὰ μάτια γεμάτα δάκρυα, τὰ ὅποια γλήγωρα γλήγωρα ἐσκούπισε με τὸ πίσω μέρος τοῦ χεριοῦ της. Ἐρχεται καὶ ἡ κυρία εἶπε. Καλὸ δὲν εἶχε καταλάβει πῶς ἦλθατε κ' ἔτρεξε νὰ τὴν εἰδοποιήσῃ. Ἄνωστα μου, κερά μου, εἶπεν ἡ καλὴ γυναῖκα με στοργὴν καὶ ἐχάιδεψε τὰ μαλλιά τοῦ κοριτσιοῦ, ἐνῶ ἡ μητέρα ἔκανε με κάποια ἐπιστημότητα τὴν ἐμφάνισί της εἰς τὴν πόρτα.

Νὰ μὰς ζήσουν, κυρία, εἶπεν ἡ κερά Μαριγῶ, σὰν νὰ ἤθελε νὰ προετοιμάσῃ τὸ ἔδαφος καὶ νὰ καθησυχάσῃ τὴν κυρία της, ποῦ ὅλες αὐτὲς τῆς τελευταίας ἡμέρες ἐζούσε με τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸν φόβον ὅτι θὰ ἀρχίζαν πάλιν τὴν παλιὰ ζωὴ τῆς φτώχειας καὶ τῶν στερήσεων. Ἡ μητέρα με τὸν αἰφνιδικὸν αὐτὸν καὶ τῆς ἀφίξεως καὶ τῶν ἀραβῶνων τὰ εἶχε χαμένα. Ἄρχισε νὰ κλαίῃ, νὰ συγμινῆται, νὰ φαίνεται σὰν τρομαγμένη, σὰν ἀνήσυχη. Ὅσο ἔδλεπε τὸν ἄνδρα της χλωμὸ καὶ τὸν γαμπρὸ της ἀκόμη χλωμότερο, με τὸ παιδί της μεταξὺ τῶν δύο, φρέσκο κοριτσάκι, σὰν τριαντάφυλλο ἕνα αἰσθημα πόνου καὶ μετανόιας ἐπλημμυροῦσε τὴν ψυχὴ της.

Τώρα ποῦ εἶχεν ἐξασφαλισθῆ ὅτι δὲν διέτρεχε πλέον κίνδυνον οικονομικῆς καταστροφῆς, τώρα μόνον ἀρχισε νὰ αἰσθάνεται τὴν θυσίαν τῆς

Ἄννας, καὶ νὰ ὑποφέρει, γιατί αὐτὴ ἐπέβαλε, ἐζήτησε, ἀπαίτησε τὴν θυσίαν αὐτὴν. Καὶ εὐρίσκει τὸ γαμπρὸ της γέρο, ἀσχημο, ἐξηντημένο, χειρότερο καὶ ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, ποῦ διατηροῦσε ἀκόμη ζωηρὰ ἰχνη ἐμμορφίας καὶ ἀρχοντίας.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὸ ταξεῖδι αὐτὸ καὶ ἡ ἀμφιβολία καὶ ἡ ἀγάπη, ἡ τρελλὴ ἀγάπη ποῦ ἠσθάνετο γιὰ τὴν Ἄννα τὸν εἶχαν κουράσει καὶ γερᾶσει πολὺ αὐτὲς τῆς ἡμέρας ποῦ ἐζῆσε μακριὰ της. Ὑστερα μετὰ τὸ ρεζίλευμα ποῦ εἶχε πάθῃ τὴν ἡμέρα ποῦ ἔβγαλε τὰ γένηα του καὶ ἐστολιστῆκε γιὰ νὰ φανῆ νεώτερος, εἶχεν ἀποφασίσῃ νὰ μὴν ἐπαναλάβῃ καὶ δευτέρω φορὰ τὸ πείραμα αὐτό. Εἶχε λοιπὸν ἔλθῃ με τὰ ρούχα τοῦ ταξιδιοῦ, με τὰ γένηα του μὲν ὡς φουτωμένα καὶ σχεδὸν ἄσπρα, χωρὶς καμμιά ἰδιαιτέρα περιποίησι καὶ πραγματικῶς ἐφαίνετο πολὺ μεγαλύτερος ἀπὸ ὅ,τι ἦτο.

Ἄλλὰ ἡ Ἄννα ἐφαίνετο νὰ μὴν προσέχῃ εἰς τίποτα. Ἐκαμάρωνε τὸ ὠραῖο της δακτυλίδι καὶ ἐθυμειτο τὰ λόγια τῆς κερά Μαριγῶς. Θὰ σὲ βουτήξῃ στὰ δικιμάντια καὶ στὸ χρυσάφι καὶ θὰ σὲ κάμῃ κερά κι' ἀρχόντισσα. Καὶ ἤθελε μιὰ ὥρα πρὶν νὰ ἰδῆ ὅλους τοὺς θησαυροὺς, ἔλα τὰ πλοῦσι καὶ ὠραῖα πράγματα ποῦ τῆς εἶχε περιγράψῃ ἡ κερά Μαριγῶ με τὴν φαντασία της τὴν ἀπλοϊκὴ καὶ με τὸν ἴδιον τρόπο ποῦ διηγεῖτο τὰ παραμύθια τῆς μακρῆς καὶ ἀτέλειωτες χειμωνιάτικες βραδεῖες.

Ὁ πατέρας, ἄνθρωπος ἀποφασιστικὸς ἐθεώρησεν ἀμέσως τὸ πρᾶγμα τελειωμένον καὶ ἐστενωχερεῖτο με τὰ δάκρυα καὶ τὴν νευρικὴν ἐξαψιν τῆς γυναίκας του. Κα ἀκριβῶς γιὰ νὰ τῆς δώσῃ καιρὸν νὰ συνέλθῃ, ἐπρότεινε εἰς τὸν ἐξάδελφόν του νὰ περάσῃ εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πατέρα του καὶ νὰ πλυθῇ, νὰ φρεσκαρισθῇ. Ἐπειτα βγάζομεν ἂν θέλῃς... Θὰ ἔχωμεν νὰ μιλήσωμεν, εἶπε σιγανώτερ.

Εἶπα στὴν Κατερίνα νὰ ἐτοιμάσῃ στὸ σπῆτι φατὶ γιὰ ὅλους. Ὡστε ἂν θέλῃ ἡ Ἄννα μπόρουμε νὰ πᾶμε ὅλοι ἐκεῖ.

Ὡ! ναί! ναί! πατέρα. Θέλω, εἶπεν ἡ κόρη, ἡ ὅποια εἶχε μίαν νευρικὴν ἀνυπομονησίαν νὰ ἰδῆ τὸ νέο της σπῆτι καὶ νὰ ἀντιληφθῇ ἂν ἡ πραγματικότης ἀνταπεκρίνετο με τὰς ἀφηγήσεις τῆς κερά Μαριγῶς. Καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ ἔτρεξε ἐπάνω, ἔβαλε τὸ καπέλλο καὶ τὸ ἐπανωφόρι της καὶ ἔπειτα ἐπερίμενε, χωρὶς νὰ ζέρῃ ἂν ἔπρεπε νὰ βγῆ πρώτη ἢ νὰ περιμένῃ νὰ τὴν φωνάξουν.

Μάτα

Ο ΑΝΔΡΑΣ ΜΟΥ

Z'.

Μὲ τὸν νέον ἐκεῖνον χρόνον καὶ με τὴν ἐορτὴν ποῦ εἶχα διοργανώσῃ με τὴν ἀγάπην καὶ τὸσας προσπάθειας ἐγκαινιάσαμεν τὸν νέον ἔρωτα τοῦ ἀνδρός μου. Τὸ ἐγκαινιάσαμεν θὰ φανῆ παραξένο, ἀλλὰ διατυπώνει μίαν πραγματικὴν ἀλήθειαν. Τοὺς ἔρωτάς του τοὺς ἐζούσαμεν μαζί, καὶ κατὰ παράδοξον τρόπον ὅταν ἦταν εὐτυχῆς καὶ εὐχαριστημένος εἰς τὰς ὑποθέσεις του, εἶχα καὶ ἐγὼ σχετικὴν ἡσυχίαν καὶ ἡ μικρὴ μου ἀγάπη καὶ χάδια ποῦ τῆς ἔλειπαν ὅταν αἱ ἐρωτικαὶ του ὑποθέσεις ἦσαν δυσάρεστοι. Γιατὶ τότε ἐγίνετο δύσκολος, νευρικός, κατηφής, σχεδὸν κακὸς καὶ πρόστυχος.

Τὸ Νέον Ἄστρον, μέσα εἰς τὸ ὅποιον ἐπὶ δύο ἔτη ἐκαθρεπτιζέτο ἡ εὐτυχία του δὲν ἦτο οὔτε πρώτου μεγέθους, οὔτε εἶχε καθαρὸν φῶς. Εἶναι ζήτημα κἂν ἂν μποροῦσε νὰ ὀνομασθῇ ἄστρο γιὰ ἄλλον κανένα παρὰ γιὰ τὸν ἄνδρα μου, ὁ ὁποῖος εἰς ὅλους τοὺς ἔρωτάς του ἐξελάμβανε τὰ πειδὸ πρόστυχα καὶ ἀσχημα καὶ ψεύτικα λυχνάρια γιὰ ὀλόφωτους σειρίους ἂν ὄχι καὶ πολικοὺς ἀστέρας.

Τὸ βράδυ ἐκεῖνο τῆς Παραμονῆς, ὅπου εἶχεν ἐπισημοποιηθῆ ἡ νέα κατάκτησις, ἀντελήφθη ἀμέσως ὅτι θὰ εἶχα νὰ παλαίσω με μίαν ἐπιτηδείαν γυναῖκα ἀρετὰ ἐπικίνδυνον. Γιατὶ εἶναι φυσικόν, ὅταν ἕνας ἄνδρας περιζήτητος σὰν τὸν ἰδικόν μου, ἀφοσιωθῇ εἰς μίαν γυναῖκα ποῦ δὲν εἶναι οὔτε ἐμμορφη, οὔτε μορφωμένη, οὔτε κομψή, οὔτε κἂν ἔξυπνη, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ γυναῖκα αὐτὴ θὰ εἶναι πονηρὴ, ἐπιτηδεῖα, ὑποκρίτρια. Ὅτι δὲν ὑπάρχει ψέμμα, μηχανορραφία, δολοπλοκία ποῦ δὲν θὰ μετεχειρίσῃ γιὰ νὰ τὸν καταφέρῃ, νὰ τὸν πείσῃ, νὰ τὸν καταχτήσῃ.

Καὶ τοῦτο διότι εἰς τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς κάθε ἀνδρὸς καὶ τοῦ πλέον ἐξύπνου καὶ τοῦ πλέον δυνατοῦ ὑπάρχει μία ἀπλοϊκὴ ἀγοσθότης, τὴν ὅποια ἐκμεταλεύονται ἐπιτήδεια τὰ ἐρωτικὰ δῆθεν θύματά του. Καὶ εἰς τὸ τέλος ὁ ὑποτιθέμενος κατακτητῆς, ὁ ὑπερήφανος θριαμβευτῆς ποῦ βασιλεύει δῆθεν καὶ κυριαρχεῖ, κυριαρχεῖται καὶ μεταβάλλεται εἰς τυφλὸν ὄργανον. Αὐτὸ ἐξηγοῦν ἄλλως οἱ περιεργοὶ γάμοι μεγάλων ἀνδρῶν με τῆς δούλες των, με γυναῖκες ἀσχημες, γρηές, ἀνόητες, πρόστυχες. Καὶ ὁ τρόπος ὁ ἀκατανόητος με τὸν ὅποιον εἰς τὸ τέλος ἐπιβάλλονται, τυραννοῦν καὶ τρομοκρατοῦν τοὺς ἄνδρας ἢ γυναῖκες αὐτῆς. Ὑπάρχει βλέπετε πάντοτε καὶ διὰ κάθε Ἀχιλλέα ἂν ὄχι **τρωτὴ πτέρνα** καὶ

ὅμως πειδὸ βαθύτερα καὶ κρυφότερα τρωτό, τὸ ὅποιον μόνον τὰ πονηρὰ καὶ ταπεινὰ γυναῖκα ἀνακαλύπτουν καὶ ἐκπορθοῦν.

Ὁ ἄνδρας μου τὴν ἡμέρα τῆς Προτοχρονιάς ἐκείνης ἐξύπνησεν εὐδιάθετος, εὐχαριστημένος καὶ εὐθυμος. Εἶχεν ἀγοράσει ὠραῖα παιχνίδια γιὰ τὴν μικρούλα μας καὶ ἕνα ὠραῖο κόσμημα γιὰ μένα, τὰ ὅποια εἶχε φέρει τὸ βράδυ μαζί του καὶ εἶχε κρύψει ἕως τὸ ἄλλο πρωί. Ἀργότερα ἔμαθα ὅτι καὶ τὰ παιχνίδια τοῦ παιδιοῦ του καὶ τὸ δῶρον τῆς μητέρας εἶχαν ἀγορασθῆ κατ' ἐκλογὴν τῆς νέας φίλης του.

Ἡ μικρούλα εἶχεν ἐξυπνήσει πρῶτὴ καὶ ἡ νταντὰ της ἀφοῦ τὴν ἔντυσε με τὸ ὠραῖόν της φόρεμα, τὴν ὠδήγησε κατ' εὐθειαν εἰς τὸν πατέρα της, ὁ ὁποῖος τὴν εἶχε ζητήσει πρὶν νὰ σηκωθῆ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του. Ἐπαῖξε μαζί της, καὶ ἕνα ἕνα τῆς ἔβγαξε τὰ παιχνίδια της ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ σκεπάσματα καὶ ἀπὸ τὰ μαξιλάρια του, με ἀστεῖα καὶ γέλοια καὶ χαρῆς καὶ πηδημάτα παιδιὰτικα ποῦ ἐφθάναν ὡς τὸ γραφεῖον, ποῦ εἶχα κοιμηθῆ καὶ κατεπράυναν τὴν λύπην μου. Τὴν ἔστειλεν ἔπειτα νὰ ξυπνήσῃ καὶ τὴν μαμά. Καὶ τὸ παιδί εὐτυχισμένο, ἐνθουσιασμένο ἔτρεξε με τὰ παιχνίδια του ἀγκαλιὰ νὰ μοῦ εὐχηθῆ τὸν καλὸ χρόνο με φιλικὰ κτυπητὰ, με τραγούδια καὶ χαρῆς, τραβώντας με νὰ πάω γρήγορα νὰ πάρω κι' ἐγὼ τὸ δῶρο μου ποῦ τῆς τῶδειξεν ὁ μπαμπᾶς, ἀλλὰ τὸ κρατοῦσε μυστικόν.

Ἦταν ἀκριβῶς μεσημέρι ὅταν συναντηθῆκαμεν εἰς τὴν τραπεζαρία γιὰ τὸν καφέ. Ἦτο τόσο φυσικὸ νὰ ἐσηκωθῆκαμεν ἀργὰ ὕστερα ἀπὸ τὸ ξενύχτι τῆς παραμονῆς, ὥστε δὲν ὑπῆρχε φόβος παρεξηγήσεως γιὰ τὴν ἀργοπορίαν αὐτὴν. Ἐν τούτοις παρὰ τὴν συνθήειαν ἐκεῖνος εὐρέθη εἰς τὴν θέσιν του πρώτος, ἐκεῖνος ἔτρεξε νὰ με ὑποδεχθῆ, συνοδευμένος ἀπὸ τὴν Νίνα, ποῦ ἐπηγαινοήχετο σὰν σκυλλάκι ποῦ θέλει νὰ βλέπῃ εὐτυχισμένους ὄσους ἀγαπᾷ. Μέσα εἰς τὸ πετσετάκι μου ἦτο διπλωμένο ἕνα ἄσπρο πέτσινο κουτάκι, τὸ ὅποιον ἐκύλησεν εἰς τὸ τραπέζι, συνωδευμένο ἀπὸ ἕνα θριαμβευτικὸ γέλιο τῆς μικρᾶς. Ἦταν τὸ δῶρο μου. Μία καρφίτσα ἢ μᾶλλον μία Κλεοπάτρα στεφανωμένη ἀπὸ θαυμάσια μικρὰ ρουμπίνια. Τὸ παλιὸ νόμισμα με τὴν ὠραῖαν γυναικείαν κατατομὴν ἀκτινοβολοῦσε κάτω ἀπὸ τὸν κατακόκκινον κύκλον, ἔμοιαζε σὰν στεφάνι ἀπὸ μικρῆς σταλαγματιᾶς αἵμα. Ἦταν τόσο ὠραῖο, τόσο καλλιτεχνικὸ ὥστε με ἔκαμε γιὰ μιὰ στιγμή νὰ ξεχάσω ὅλην μου τὴν λύπην γιὰ τὴν νέα ἀγωνία ποῦ με ἐπερίμενε.

Εἶνε πολὺ ὠραῖο κ' σ' εὐχαριστῶ, τοῦ εἶπα μὲ ἀληθινῇ συγκίνησιν, ἐνῶ ἐκείνος τὸ ἐτοποθετοῦσε ἐπάνω εἰς τῆς ὑποκίτρινες νταντέλες τῆς ρόμπας μου. Ἐπῆρεν ὕστερα καὶ τὰ δύο μου χέρια καὶ τὰ ἐκόλλησεν εἰς τὰ χεῖλη του ποῦ ἔκαιαν τὸ δέρμα μου καὶ μοῦ μετέδιδαν τὸν ἠλεκτρισμόν του σὰν νὰ ἐφλέγοντο ἀπὸ τὸ πειὸ τρελλὸ πάθος τῆς ἀγάπης του. Θέλω κ' ἐγὼ τὸ ἕνα χεῖρ τῆς μοῦας νὰ τὸ γειμίσω φιλάκια εἶπε τὸ παιδί, ἐνῶ ἐκείνος ἀπεμάκρυνε τὸ παχουλὸ χεράκι, καὶ ἐπέμεινε νὰ κρατῇ τὰ χέρια μου σφικτὰ κολλημένα εἰς τὸ στόμα του.

Ἄκουσε, εἶπεν εἰς τὴν μικρῇ, μὲ τὸ γοητευτικὸ ἐκεῖνο ὕφος, ποῦ ἔπερνε ὅταν ἤθελε. Ἡ μαμὰ σήμερα εἶναι ἡ Παναγίτσα καὶ θὰ τῆς φιλῶ τὰ χέρια ἕως ὅτου μὲ συγχωρήσῃ, ἂν τὴν ἐλύπησα χθές. Καὶ ἐπειδὴ ἡ μαμὰ εἶναι καλὴ σὰν τὴν Παναγίτσα δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μὲ συγχωρήσῃ γλήγωρα, ἂν μάλιστα καὶ σὺ σὰν τὸ μικρὸ Χριστὸ τὴν παρακαλέσῃς....

Ἀμέσως, γλήγωρα, ἐφώνησεν ἀνυπόμονα ἡ Νίνα καὶ μ' ἔβλεπε στὰ μάτια μὲ κάποιαν ἀγωνίαν, ἀπὸ φόβον μὴν τύχῃ καὶ ἀρνηθῶ. Ἐμπρός, γρήγορα ἐπανάλαβε τὸ παιδί, στὴν ἀγκαλιτσα καὶ τοὺς δύο. Καὶ μὲ τὸ ἔνστικτο μᾶς γοητευτικῆς ἐπιβολῆς, ποῦ εἶχε κληρονομήσῃ ἀπὸ τὸν πατέρα της, ἐπήδησεν εἰς τὴν καρέκλα γιὰ νὰ μᾶς φθάνῃ καὶ τοὺς δύο, ἐτράβηξε τὰ χέρια μου ἀπὸ τὸ στόμα του, τὰ ἀνοιξε ἔσπρωξε τὸ κεφάλι τοῦ πατέρα της μαζὺ μὲ τὸ δικό της μέσα κ' ἔτσι εὐρεθῆκαμεν καὶ οἱ τρεῖς σφικταγκαλιασμένοι, εὐχαριστημένοι καὶ γελαστοί. Ἄ! Ἔτσι! Νὰ πάντα ἐγὼ ἔτσι θέλω νὰ σᾶς κρατῶ σφικτὰ καὶ τοὺς δύο. Καὶ θὰ σᾶς κρατῶ, μανοῦλα, ὡς ποῦ νὰ....

Γεράσωμεν, εἶπα ἐγώ.

Ἄλλὰ τότε συνέβη κάτι τραγικόν. Τὰ χέρια τοῦ παιδιοῦ παρέλυσαν, τὰ μάτια του ἀνοιξαν πολὺ, τρομαγμένα, ἐγέμισαν δάκρυα καὶ μὲ φωνὴ συρικτικῆ γεμάτη φόβον καὶ ἀγωνίαν εἶπεν: Ὁχι! Δὲν θὰ γεράσετε, θὲν θέλω νὰ γεράσετε, δὲν θέλω νὰ γεράσωμεν ποτέ.

Εἰς τῆς φωνῆς τοῦ παιδιοῦ ὁ πατέρας ἐχλώμιανε κ' αἰτὸς καὶ ἐφαίνετο σὰν νὰ ἐπονοῦσε τὸν ἴδιον πόνο, σὰν νὰ εἶχε κυριευθῇ ἀπὸ τὴν ἴδια ἀγωνία μὲ τὴν κόρη του.

Ἐπρεπε νὰ τρέξω, νὰ φέρω τὰ δῶρα μου εἰς τὴν μικροῦλα, νὰ τῆς κουρντίσω τὸ ἀρνάκι ποῦ ἔτρεχε μόνο του εἰς τὸ πάτωμα, γιὰ νὰ τὴν κάμω νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ γήρατος. Ἄλλὰ τὴν χαρὰ μας εἶχε πειὰ σκιάσει ἡ ψυχρὴ αὐτὴ νότα ποῦ ἔκαμε καὶ τοὺς δύο τῶν τόσο μελαγχολικούς. Καὶ ὅταν ἐτελειώσαμε τὸν καφέ μας καὶ ὁ καθέννας μας γιὰ τὸ καλὸ ἐφιλοδώ-

ρησε τὸν ἄλλο μὲ ἕνα χρυσὸ νόμισμα, —συνήθεια τοῦ σπιτιοῦ τοῦ συζύγου μου— ἡ μικρῇ ἐπανάλαβε μὲ ἀποφασιστικότητα: Τὸ πέρω, μὰ θέλω νὰ μοῦ πῆ: πῶς δὲν θὰ γεράσετε οὔτε σεῖς, οὔτ' ἐγώ, ποτέ, ποτέ.

Ὁχι εἶπεν ὁ ἄνδρας μου, ποτέ. Καὶ μηχανικῶς ἔτρεξε στὸν καθρέπτη, ἐπεθεώρησε τὰ μάτια του γύρω εἰς τὰ βλέφαρα, τὸ μέτωπό του, τὰ ὠραῖα του μαλλιά καὶ μὲ τὴν συνειθισμένη του σβελτοσύνη ἄρπαξε τὸ παιδί τὸ ἐσήκωσε ψηλὰ πρὸς τὸν καθρέπτη καὶ εἶπε βάζοντας κολλητὰ τὸ πρόσωπό του μὲ τὸ δικό της. Γιὰ δὲς, Νινάκι. Εἶμαι τριάντα χρόνια πειὸ μεγάλος ἀπὸ σένα καὶ ὅμως εἴμεθα κ' οἱ δύο τόσο ὅμοιοι, τόσο φρέσκοι, σὰν νὰ γεννηθῆκαμε τὴν ἴδια μέρα. Καὶ μ' ἔβλεπε μὲ τρόπο σὰν νὰ ἐπερίμενε τὴ γνώμη μου.

Κατὰ παράφρασιν

Σύζυγος φιλόσοφος

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΜΙΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Ὁ λαός, θέλων νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν ἐφευρετικότητά ἐνὸς ἀτόμου, μεταχειρίζεται περιέργον ἔκφρασιν. Λέγει «αὐτὸς ἔχει θηλυκὸ μυαλό». Ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς ἕως τώρα ἦτο μία ἀπλὴ μεταφορά, ἀναλογοῦσα πρὸς τὴν γονιμοποιὸν δύναμιν τοῦ θήλεος καὶ οὐδεμίαν βεβαίως ἔχουσα σχέσιν πρὸς τὴν πνευματικὴν παραγωγὴν τῆς γυναικός. Διότι, εἰς τὸν τόπον μας τοῦλάχιστον κανεὶς δὲν θὰ ἤθελε νὰ παραδεχθῇ σύγκρισιν τῆς διανοητικῆς του ἐπαρκειᾶς πρὸς τὸ περιεχόμενον ἐνὸς γυναικεῖου κρανίου, ἔστω καὶ ἂν ἀνῆκε τοῦτο εἰς τὴν ὠραιότεραν ἀπόγονον τῆς Εὔας. Ἄλλὰ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι γρήγορα ἡ λαϊκὴ αὐτὴ ρῆσις θὰ μεταβληθῇ εἰς κυριολεξίαν. Εἰς τὴν Ἑλλάδα μας, αἱ γυναῖκες ἔχι μόνον ἤρχισαν νὰ ἐμφανίζον δείγματα πνευματικῆς εὐρωστίας, ἀλλὰ καὶ νὰ μᾶς ἀμφισβητοῦν τὴν ὑπεροχὴν, κατὰ τρόπον ἐμπνέοντα σοβαροὺς κινδύνους διὰ τὸν ἀνδρικόν μας ἐγωισμόν. Αἱ γυναῖκες φιλόλογοι, αἱ γυναῖκες καλλιτέχνιδες, αἱ γυναῖκες ἐπιστήμονες δὲν παρουσιάζουν πλέον τὰ ἔργα τῶν ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς ἀνδρικῆς προστασίας. Θέλουν νὰ προπορευθοῦν τῆς σκέψεώς μας καὶ τῆς πνευματικῆς μας παραγωγῆς. Τὸ σοβαρὸν εἶνε ὅτι ἀξιοῦν νὰ μᾶς διδάξουν καὶ τὸ φοβερότερον εἶνε ὅτι, τὸ κατορθώνουν. Δὲν εἰμπορῶ νὰ μαντεύσω τί θὰ ἔλεγον οἱ μισογύναι τῶν αἰώνων, ἀπὸ τοῦ μεγάλου τραγικοῦ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τοῦ ἀγαπητοῦ μου κ. Νιρβάνα, ἐγὼ ὅμως εἰς κάθε ἐμφάνισιν γυναικειᾶς ὑπεροχῆς πετώ

τὸν σοκοῦφον μου ἀπὸ ἐνθουσιασμόν· διὰ πολλοὺς μὲν ἄλλους λόγους, ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι εἰς κάθε γυναικεῖον θρίαμβον βλέπω ἕν εἶδος ἡρωϊκῆς σβεργικῆς εἰς τὸν ἀλαζόνα ἀνδρικὸν τράχηλον.

Ἐγὼ ὑπ' ὄψει μου τὰς ἐν Αἰγύπτῳ διαλέξεις τῆς κυρίας Ἀγγελικῆς Παναγιωτάτου. Ἡ τρομερὰ Κεφαλλονίτισσα, ἀφοῦ κατέκτησε πρώτη ἐκ τῶν ὁμοφύλων τῆς ὑψητικῆς ἔδραν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἀφοῦ κατετρόπωσε δὲν γνωρίζω πόσας δεκάδας συναδέλφων τῆς εἰς τὴν θέσιν τοῦ πρώτου δημοσίου ἱατροῦ τῆς Ἀλεξανδρείας, παρουσιάζει τώρα ἐξ ἴσου ἀκαταγώνιστος εἰς ἄλλον κλάδον τῆς Ἐπιστήμης τῆς, τὴν φιλολογίαν τῆς Ἱατρικῆς. Ἡ κυρία Παναγιωτάτου καθίσταται οὕτω ἡ πρώτη γυνὴ ἱατροφιλόσοφος καὶ πρὸ πάντων κατακτᾷ τὸν τίτλον αὐτὸν μὲ ὅλως νέαν ἐπιστημονικὴν σημασίαν. Δύο διαλέξεις τῆς εἰς τὴν Αἰγύπτου μᾶς παρουσιάζουν τὴν σοφὴν Ἑλληνίδα ἀνταξίαν τῆς ἀρχαίας ἐκείνης Ὑπατίας, τῆς θυγατρὸς τοῦ Πυθαγόρα, ἡ ὁποία ἀφοῦ διεδέχθη τὸν πατέρα της εἰς τὴν ἔδραν τῆς περιφήμου Σαμιακῆς σχολῆς ἦλθε νὰ μεταλαμπαδεύσῃ τὸ Ἑλληνικὸν φῶς εἰς τὴν ἱστορικὴν παρανεῖλον πόλιν. Οἱ παλαιοὶ Ἀλεξανδρινοὶ ἐφόνευσαν διὰ λίθων τὴν θυγατέρα τοῦ μεγάλου Γεωμέτρου, ἀλλ' οἱ σημερινοὶ εἶναι πολιτισμένοι. Καὶ ἡ κυρία Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου θριαμβεῖ.

Ἡ «Ὑγιεινὴ τοῦ περιβάλλοντος εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας» ὑπῆρξε τὸ θέμα τῆς πρώτης διαλέξεως τῆς, εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν σύλλογον «Πτολεμαῖος ὁ Α'». Πολὺ πρὶν ἢ ἐνταῦθα «Ἐταιρεία τῆς Ὑγιεινῆς» στρέψῃ τὴν προσοχὴν τῆς πρὸς τὰς πηγὰς τῆς ἀρχαίας Θεραπευτικῆς, ἡ κυρία Παναγιωτάτου ἀνεδίφει τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς, ἀπὸ τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους μέχρι τοῦ Λουκιανοῦ καὶ ἀπεθησαύριζε τὰ πορίσματα τῆς προγονικῆς πείρας ἐπὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν πόλεων, τοῦ κλίματος καὶ τοῦ ἐδάφους. Ἡ Ὀμηρος, ὁ Εὐριπίδης ὁ Ἡρόδοτος καὶ ἔπειτα οἱ πατέρες τῆς Ἱατρικῆς ὁ Ἱπποκράτης, ὁ Ὄρειβάσιος, ὁ Γαληνὸς ὑπῆρξαν τόσα μεταλλεῖα πλούτου ἀπὸ τὰ ὁποία ἐξεχώρισεν ὅ,τι ἐχρειάσθη διὰ τὴν πολυτιμον καὶ διαφωτιστικὴν αὐτὴν ἐργασίαν. Τὰ μεγάλα ἐξυγιαντικὰ ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, ἡ δημοσία μέριμνα ἐπὶ τῆς εὐτυχοῦς πόλεως τοῦ Περικλέους, τὰ ὑδραυλικά ἔργα καὶ πᾶν ὅ,τι συνδέεται πρὸς τὴν ὑγιεινὴν διαβίωσιν τῶν Ἀθηναίων τῆς ἀρχαιότητος, ἐξετέθησαν εἰς τὴν σοφὴν ἐκείνην διάλεξιν ἡ ὁποία ἀπετέλεσε σταθμὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἱατρικῆς.

Αἱ τελευταῖαι Αἰγυπτιακαὶ ἐφημερίδες ἀνα-

γράφουν νέαν διάλεξιν τῆς Ἑλληνίδος ἱατροῦ γενομένην ἐν Καίρῳ, εἰς τὸ «Αἰγυπτιακὸν Ἰνστιτοῦτον», μὲ θέμα τὴν «Ὑγιεινὴν διὰ τῆς Μουσικῆς εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας.» Ὅλαι αἱ Αἰγυπτιακαὶ ἐπιστημότητες ἀπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ Ροῦσδου πασσᾶ καὶ τῶν ξένων διπλωματῶν, μέχρι τοῦ γενικοῦ προξένου μας, ὅλος ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος τοῦ Καίρου καὶ ἡ Ἑλληνικὴ παροιμία συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Ἰνστιτοῦτου, ὅπου ἡ κυρία Παναγιωτάτου ἐθριάμβευσε μὲ τὴν δευτέραν αὐτὴν διάλεξιν τῆς. Ὁ ἀντιπρόεδρος Πιὼ βέγης ἀπεκάλεσε τὴν ὁμιλίαν τῆς «ποιητικὸν ὕμνον μὲ μουσικὴν ἔκφρασιν.» Καὶ δὲν εἶχεν ἄδικον. Διότι σπανίως ἡ προγονικὴ δοξασία τοῦ «νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιεῖ» ἐξητάσθη μὲ τόσην καινοτομικὴν ἀντίληψιν καὶ μὲ τόσην συρροὴν συγγραμικῶν χωρίων. «Δὲν εἶνε, εἶπεν ὁ Πλάτων, ἡ εὐεξία ἡ μορφοῦσα νοῦν ὑγιᾶ, ἀλλ' ἡ εὐγενὴς ψυχὴ, ἡ ὁποία μορφώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν εὐεξίαν τοῦ σώματος.» Καὶ ἡ μόρφωσις τῆς εὐρώστου αὐτῆς ψυχῆς συντελεῖται δι' ἀρμονικοῦ συνδυασμοῦ τῆς Μουσικῆς πρὸς τὴν σωματικὴν ἐξάσκησιν. Ἡ Μουσικὴ εὐρίσκειται εἰς πᾶσαν πρᾶξιν τοῦ ἀρχαίου βίου, διότι δι' αὐτῆς ἐρρυθμίζετο ἡ λειτουργία τῶν ἀσκήσεων. Ἡ Γυμναστικὴ μόνη, μονομερῆ ἐπίδρασιν ἔχει ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, διότι ναι μὲν καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον σιβαρόν, ἀλλ' ἀφήνει ἀμόρφωτον τὸν ψυχικόν του κόσμον. Ἡ Μουσικὴ πάλιν μόνη ὑπῆρχε φόβος νὰ ἐκθηλύνῃ τοὺς ἄνδρας ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἤθελον τὰ σώματά των ἀκμαῖα διὰ καλαισθητικούς, ἀλλὰ καὶ δι' ἐθνικούς λόγους. Ὁ συνδυασμὸς τῶν δύο εἰς ἀρμονικὸν σύνολον, τοῦ ὁποίου αἱ ἀναλογίαι εἰς ἱσοσταθμισμένην ἀντίληψιν τῆς ἀρμονίας, τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ ἀρχαῖοι πρέπει νὰ ζητηθῶν, ἐπέφερε τὸ θαυμαστὸν ἀποτέλεσμα, τὸ γενικῶς γνωστὸν καὶ τὸ ὁποῖον ἀνευρίσκομεν εἰς τὰ παλαιὰ γλυπτικά ἔργα καὶ τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων. Ἄλλως τε, ἀφοῦ ἡ Μουσικὴ εἶνε ψυχικὸν κίνητρον ἀναμφισβήτητον καὶ εἶναι γνωστὸν, ὅτι δι' αὐτῆς ὑπηρετοῦνται εὐγενῆ πάθη, τί λογικώτερον ὅτι ἡ ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ εἰριδικία ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ λογικοῦ καὶ σοφοῦ συνδυασμοῦ κινήσεων τοῦ σώματος διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς γυμναστικῆς, καὶ κινήσεως τοῦ πνεύματος—διὰ τῆς ὑποβλητικῆς Μουσικῆς; Αἱ γενεαὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, μορφούμεναι σὺν τῷ χρόνῳ ἀπετέλεσαν τὴν ἀνθησιν τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σώματος, ἡ ὁποία ἐτόλμησε ν' ἀποδώσῃ ἔκφρασεις καὶ τύπους θεῶν εἰς κορμούς ἀνθρωπίνους μὲ θείαν ἀναλαμπὴν μορφῆς καὶ μὲ ἀπαράμιλλον ἐξωτερικεῖσιν τοῦ σφριγγλοῦ

καὶ σπινθηροβόλου πνεύματος. Ἡ Ἱστορία τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ ἔχει τόσα παραδείγματα τῆς ἠθικῆς ἐπιδράσεως τοῦ Μέλους εἰς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ψυχῆς. Ὁ Πίνδαρος ἔψαλλε τὰς θαυματουργικὰς θεραπείας τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὁ ὁποῖος «διὰ τοῦ Μέλους ἴατο τοὺς ἀνθρωπίνους πόνους».

Ὁ Ὀμηρος μᾶς βεβαιώνει ὅτι οἱ θυμοὶ τοῦ μνηϊόντος Ἀχιλλέως κατηνάζοντο διὰ τῆς λύρας. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἤχων οἱ ἄνδρες φαιδροὶ καὶ ἥρωες βαίνουνσι πρὸς τὴν μάχην καὶ ὁ Πλούταρχος ἐτόλμησε νὰ γράψῃ ὅτι οἱ ἄνδρες καταφαίνονται ἀπὸ τὸ ρυθμικὸν τῶν βῆμα μετὰ τὸ ὁποῖον πορεύονται εἰς τὴν μάχην. Ὁ Ἀντιστινὸς Τέρπανδρος ἐστάλη ὑπὸ τοῦ χρησμοῦ εἰς τὴν Σπάρτην, διὰ νὰ κατενύσῃ μετὰ τὴν λύραν τοῦ τὰ ἐμφύλια πάθη—πρῶτος αὐτὸς καταστήσας τὴν λύραν ἐπιτάχορον. Αὐτὸς ὁ Ἡρακλῆς, ὁ τύπος τῆς σωματικῆς ῥώμης, ἐκλήθη Μουσηγέτης διὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν τέχνην τῶν ἁρμονικῶν ἤχων. Καὶ ὅταν ὁ χιτὼν τοῦ Νέσσου ἐφλεγε τὰς σάρκας του, ὁ βασιανίζόμενος ἦρος διὰ τῆς Μουσικῆς προσεπάθησε νὰ δαμάσῃ τὰ θηρία τῶν ἀλγηδόνων, καθὼς μᾶς λέγει τοῦλάχιστον ὁ Σοφοκλῆς.

Αἱ Αἰγυπτιακαὶ ἐφημερίδες μᾶς πληροφοροῦν ὅτι ἡ ὅλη διάλεξις διετελεῖ εἰς ἁρμονίαν μετὰ τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ἡ ῥήτωρ ἐπραγματεύθη μετὰ τὴν ἀπαιτητικὴν μουσικὴν ἀπήχησιν λόγου καὶ εὐρυθμίαν ἀρχιτεκτονικῆς. Ἡ κ. Παναγιωτάτου ἠμπορεῖ νὰ καυχῆται ὅτι ἔκαμε νὰ λάμψῃ διὰ μίαν φορὰν ἀκόμη τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος τῆς παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου. Καὶ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὸ Ἑλληνικὸν Πνεῦμα, εἰς τὴν περιόχην τῶν αἰγυπτιακῶν πυραμίδων, ὑψώθη Πυραμὶς φωτὸς καὶ ἁρμονίας.

* Ἀθῆναι

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΥΓΕΙΝΗ ΤΗΣ ΕΓΚΥΟΥ

Ἐπειδὴ ἡ κύσις θεωρεῖται ὡς κατάστασις φυσιολογική, παρκαμελοῦνται πολλοὶ κανόνες τῆς ὑγιεινῆς καὶ τοιοῦτοτρόπως διακυβεύεται ἡ ὑγεία ὄχι μόνον τῆς μητρὸς ἀλλὰ καὶ τοῦ τέκνου τῆς. Κάθε ἔγκυος λοιπὸν πρέπει ἐγκαίρως νὰ φροντίξῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ προλαμβάνῃ ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ καταπολεμᾷ τὰς παρουσιαζόμενας ἀνωμαλίας τῆς κύσεως. Καὶ πρῶτον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποβληθῇ εἰς ὀρισμένους κανόνες διατροφῆς διότι εἰς ἄλλας μὲν ἢ ὄρεξις ἀυξάνει εἰς ἄλλας δὲ ἐκμηδενίζεται ἢ διαστρέφεται. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ ὁ νέος ὁργανισμὸς ὁ ὁποῖος ἀναπτύσσεται ἐντὸς ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὴν τροφήν

τῆς ἔχει ἀνάγκη ν' ἀναπληρώσῃ ἢ μήτηρ τὰς ζημίαις τὰς ὁποίας ὑφίσταται, διὰ τροφῆς θρεπτικῆς καὶ τονωτικῆς.

Ἐλαφρὸν πρόγευμα ἐκ γάλακτος καὶ ὠν καὶ τροφῆ ἔλαφρὰ τὸ δειλιὸν ὑποβοηθοῦν ὥστε ν' ἀναμῆνῃ ἢ ἔγκυος τὴν ὥραν τοῦ γεύματος καὶ δεῖπν. ἄνευ πολλοῦ κόπου. Ἡ ὥρα τοῦ γεύματος νὰ ὀρισθῇ ἀκριβῶς ἢ μεσημβρία τοῦ δὲ δεῖπνου ἢ ὀγδόη μ. μ. Ἡ κανονικὴ αὕτη λειτουργία τῆς διαίτης δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὸν στόμαχον νὰ ὑπερβῇ τὴν φυσιολογικὴν του τροχίαν, ἐπομένως καὶ νὰ ἐπιφέρῃ δικταρχίας εἰς τὴν κυκλοφορίαν, νευτίαι, ἐμέτους κτλ. Ἡ συνήθεια νὰ χορηγῆται σκευασίαι σιδήρου εἰς τὰς ἔγκυους ὡς τονωτικὸν τοῦ ὁργανισμοῦ δὲν εἶναι ὀρθή διότι συχνάκις ὁ σίδηρος ἐπιφέρει ἐπίμονον δυσκοιλιότητα, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιρρεπῆς ἢ ἔγκυος. Αὕτη πρέπει νὰ καταπολεμῆται διὰ χορτοφαγίας καὶ ὑποκλισμῶν δι' ἐλαίου τοῦ φαγητοῦ ἢ γλυκερίνης. Εἰς ἐπιμόνους δυσκοιλιότητας δίδονται ἐλαφρὰ καθάρσιαι ὡς μαγνησία, λαξίση, κασκαρίνη. Πολλάκις ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος πινόμενον τὴν πρωίαν ἀρκεῖ.

Μεγάλην προσοχὴν πρέπει νὰ δίδῃ ἢ ἔγκυος εἰς τὴν ἐνδυμασίαν τῆς. Τὰ ἐνδύματά τῆς νὰ εἶναι εὐρύχωρα καὶ ἰδίως περὶ τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν. Ἀπὸ τοὺς πρώτους μῆνας ἀπαγορεύονται τοῦ κορσέ. Συνιστᾶται ὅμως εἰς τὰς πολυτόκους ἢ χρῆσις ζώνης κοιλιακῆς ἐλαστικῆς, ἥτις νὰ ἐφαρμόζεται καλῶς πρὸς τὸ σχῆμα τῆς κοιλίας ἐπομένως καὶ νὰ συγκρατῆ τὰ τοιχώματα αὐτῆς τὰ ὅπως δῆποτε χαλαρὰ ὑπὸ τῶν προηγούμενων κύσεων καὶ ἢ ὁποῖα πολλάκις προλαμβάνει τ' ἀνωμαλίας σχήματα τοῦ ἐμβρύου. Ἐπίσης ἀπαγορεύονται αἱ καλτσοδέται αἱ ὁποῖαι προδιαθέτουσι εἰς κισσοῦς. Ἡ ἔγκυος ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ λουτρὸν γενικὸν τοῦλάχιστον μίαν φορὰν τὴν ἐβδομάδα θερμοκρασίας 34°—36°. Τὰ θαλάσσια λουτρὰ δὲν ἀπαγορεύονται. Ὄφειλε πρὸς τούτοις ν' ἀποφεύγῃ τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα γίνεται συνάθροισις ἀνθρώπων πολλῶν ὡς εἶναι αἱ αἴθουσαι τῶν κινηματογράφων, θεάτρων κλ. Ἐπίσης κατὰ τοὺς πρώτους καὶ τελευταίους μῆνας τῆς κύσεως ἀπαγορεύονται τὰ θαλάσσια ἢ σιδηροδρομικὰ ταξίδια. Τὸν κεντρίον ἐπιβάλλεται ὁ καθημερινὸς περίπατος ὡς συντελῶν εἰς τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ στομάχου. Ἐπίσης ἀπαγορεύεται κατὰ τοὺς πρώτους καὶ τελευταίους μῆνας πᾶσα ὑπερβολικὴ κόπωση ὡς χορὸς, ἵππασία, ποδηλασία κλ. Καὶ αἱ ψυχικαὶ διεγέρσεις καὶ αὐτὰ ἀυστηρῶς ἀπαγορεύονται.

* Ἀνθὴ Βασιλειάδου

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἱστορίες τοῦ Γιάννου Ἐπαχτίτη.

«Ἱστορίες τοῦ Γιάννου Ἐπαχτίτη, Ἀθῆναι 1893». Τοιαύτην ἐπιγραφὴν φέρει βιβλιόριον, ἀπλὰ καὶ πτωχικὰ τυπωμένον, μόλις ἐξηκοντασέλιδον δὲν γνωρίζω ἂν διενεμήθῃ εἰς ἐφημερίδας, δὲν τὸ εἶδα ποῦ ἀναγγελλόμενον, τὸ ἀντίκρουσα μόνον εἰς τὴν βιβλίαν ἑνὸς βιβλιοπωλείου, καὶ ἴσως θὰ τὸ παρηχρόμη ἀδιαφόρως, ἂν δὲν εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μὴ τὸ στείλῃ ὁ συγγραφεὺς. Μετριόφρων οὗτος καὶ ἀποφεύγων ἢ φοβούμενος τὴν θορυβώδη δημοσιότητα δὲν ἐφρόντισεν οὔτε περὶ τῆς κυκλοφορίας τοῦ βιβλίου του, δὲν ἐσημείωσεν ἐπὶ τοῦ ἐξοφύλλου του οὔτε πόσον πωλεῖται οὔτε ποῦ πωλεῖται τοῦτο, οὐδὲ ἔστρεξε νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ τὸ ἀληθινὸν ὄνομά του, ὀχυρωθεὶς ὀπισθεν ψευδωνύμου ἀλλὰ τί πρὸς αὐτό; ὁ Γιάννος Ἐπαχτίτης ὁ ψευδώνυμος κατέχει ἀληθινὴν καὶ πλούσιαν φλέβα διηγηματογράφου. Αἱ τρεῖς ἐν τῷ βιβλίῳ Ἱστορίες μετὰ τῶν ὀλίγων στίχων τῶν ἐπισυναπτομένων ἐν τέλει αὐτοῦ μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἰδιοφυίας του, μᾶς δεικνύουν ὅτι αἰσθάνεται τὴν ζωὴν καὶ ἀποδίδει τὸ αἰσθημὰ του μετὰ δύναμιν ἐκφράσεως καὶ μετὰ περιγραφικὴν εὐνοίαν καὶ βλέπομεν ὅτι ἡ ζωὴ αὕτη τὴν ὁποίαν μᾶς παρουσιάζει μέσα εἰς τὸν κύκλον τῶν διηγημάτων του εἶναι μικρὸν, ἀλλὰ γνήσιον τμήμα τοῦ μεγάλου, τοῦ σφριγηλοῦ, τοῦ σημαντικοῦ βίου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐκείνου ὅστις διαρέει ὑπὸ τὴν θείαν σκέπην τῆς Φύσεως, καὶ φέρει λαμπρογάρακτον τὴν σφραγίδα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἥρωικός, καὶ εἶναι ἐναρμόνιος μίαν ψυχὴν ἔχει καὶ μίαν γλῶσσαν. Καὶ τῶν Ἱστοριῶν αὐτῶν ἢ ψυχὴ ἀναδίδει ὡς ὀρητικὴν φλόγα ἀπὸ τὸ ἀτελεύτητον φῶς τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς ἀρρενωπῆς τῆς μελαγχολία ἀναδίδει ἔξ αὐτῆς, ἢ μελαγχολία ἐκ τῶν εὐδόξων ἀναμνήσεων, τῶν βαθμηδὸν ἀμαυρουμένων, τὰς ὁποίας μάτην ζητοῦν νὰ ἀναζωπυρώσσουν οἱ πατριῶται καὶ νὰ ψάλουν οἱ ποιηταί. ἢ ἐκ τῶν πατρίων παραδόσεων, τὰς ὁποίας μάτην ἀκόμη φυλάτουν ὀλίγοι ἀπλοικοὶ ἀγρόται, καὶ λατρεύουν οἱ ποιηταὶ πάλιν. Καὶ τῶν Ἱστοριῶν αὐτῶν ἢ γλῶσσα, ὡς ἢ ψυχὴ των, εἶναι ἢ γλῶσσα τοῦ λαοῦ ἀλλ' ὡς ἢ ψυχὴ των εἶναι μέρος τι μόνον εὐχαρακτήριστον τῆς πανελληνίου ψυχῆς, οὕτω καὶ ἢ γλῶσσά των, ἀγνωστάτη δημοτικὴ, ποικιλλεται ὑπὸ λέξεων καὶ φράσεων, αἵτινες προσδίδουσι εἰς αὐτὴν τοπικὸν κάπως χαρακτηρισμὸν, καὶ περισπᾶσι τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου, καὶ ἴσως καὶ παρενοχλοῦσι τοὺς νομί-

ζοντας ὅτι τὸ λεξικὸν τῆς δημοτικῆς δὲν εἶναι οὔτε πρέπει νὰ εἶναι ὀγκωδέστερον τοῦ καθημερινῆς χρήσεως λεξιλογίου των, καὶ ὀργισμένους ἐναντίον τοῦ ποιητοῦ, ὅστις προσιμᾷ τὰ πλούσια μεταλλεῖα ἀπὸ τὰς ἰσχυρὰς βιτρίνας. Ναὶ μὲν ὅλως διόλου ἄδικα δὲν εἶναι τὰ παράπονα τῶν ἀναγνωστῶν καὶ δὲ δικαιοῦται ἀπολύτως ὁ ποιητὴς εἰς κατάχρησιν τῶν δυσκολονοήτων λέξεων. Ὅμως καὶ δὲν πρέπει νὰ κρίνεται ὁ δημοτικὸς ποιητὴς ὁ χρησιμοποιοῦν ἰδιωματικὰς λέξεις μὴ ἐννοουμένας ὑπὸ τινων ἐκ τῶν κατοίκων τῶν πόλεων ὡς κρίνονται οἱ σχολαστικοὶ ποιηταί— ἂν συγχωρεῖται τοιοῦτον ὀξύμωρον—, λ. χ. ὁ Ἡλίας Ταυταλίδης καὶ ὁ Κλέων Ραγκαβῆς, οἵτινες ἀψύχους σχηματισμοὺς παραγεμίζουν ἀμέτρως διὰ νεκρῶν λέξεων, τὰς ὁποίας ὡς τυμβωρύχοι ξεθάπτουν ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα κείμενα καὶ τὰ λεξικά τῆς ἀρχαίας. Ἐξ ἐναντίας πᾶσαι αἱ λέξεις τὰς ὁποίας μεταχειρίζεται ὁ δημοτικὸς ποιητὴς εἶναι ὀλοζώνταναι, κυκλοφοροῦσι ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, περιλαμβάνονται εἰς τὸ μέγα ἄγραφον ἢ γραπτὸν σύνολον τοῦ λεξικοῦ τοῦ λαοῦ, τὸ ἀπαύστως καὶ ἀνεπαισθήτως ἐξογκούμενον, πλουτιζόμενον, ἀλλοιούμενον, ἔχουσι αἷμα καὶ χρῶμα, δρόσον καὶ εὐωδίαν, ἀκούεις τὸ πτερυρισμὰ των εἰς τὸν ἀέρα, αἰσθάνεσαι τὴν λειτουργίαν των εἰς τὸν ναὸν τῆς φύσεως. Τινὲς ἔξ αὐτῶν ἔχουν τὴν χάριν νεοβλάστων δενδρῶν, ἀλλὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν αἰωνοβίων δρυῶν. Ἄν μερικαὶ ἔξ αὐτῶν εἶναι ἀγνωστοὶ εἰς τὰξιν τινὰ κυρίων καὶ κυριῶν, δὲν θὰ ἐξαλειφθῶσι διὰ τοῦτο ἀπὸ τὴν βίβλον τῆς ζωῆς καὶ ἀπὸ τὴν χρῆσιν τοῦ ποιητοῦ.

(* Ἀπὸ τὰ Κριτικὰ τοῦ κ. Κ. Παλαμά)

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΕΡΑΣΙΤΕΧΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Μετὰ πιάνο τῆς μεγάλης καθηγητρίας καὶ συνθέτιδος κ. Σοφίας Τσίλλερ ἢ πρώτη ἐμφάνισις τοῦ ἐρασιτεχνικοῦ Τμήματος εἶχε βεβαίως ἐκ τῶν προτέρων ἐξασφαλίσαι τὴν ἐπιτυχίαν τῆς συναυλίας του.

Ἡ ἐρασιτέχνης δις Στίνη καὶ οἱ κ.κ. Βανδῶρος βιολί καὶ Κέπετζης πιάνο, εἰς ἐκτέλεσιν πλέον, μετὰ τὸ πρῶτον κομμάτι τοῦ Bethoven, ἔδωκαν δείγματα τέχνης καὶ μουσικῆς ἰδιοφυίας ἐπιπέκτου. Τὸ τραγοῦδι τῆς δος Στίνη θελκτικώτατον. Φωνὴ διαυγῆς, γυμνασμένη, γλυκεῖα diction πρώτης γραμμῆς εἰς τελείαν ἐναρμόνισιν μετὰ τὴν ἀνθηρότητα καὶ τὸ συμπαθέστατον

κάλλος της έδωκαν ένα σύνολον εξαιρετικής έντυπώσεως.

Διά την κ. Σοφίαν Τσίλλερ κάθε κριτική και κάθε έμπνευσις περιττεύει. Από τας στήλας αυτάς έδημοσιεύθη τελευταίως μελέτη διασήμου ξένου κριτικού δια τας εκτελεσθείσας πρωτοτύπους συνθέσεις της, εις τρόπον ώστε δέν μένει παρά λά επαναληφθῆ έδω ή απόλαυσις ή ησθάνθησαν όλαι και όλιοι και ή χαρά με την οποίαν ησθάνθησαν τὸ μαγικὸν παίξιμον τῆς μεγάλης εκτελεστρίας, την οποίαν ἐπὶ ἀρκετὸν ἤδη καιρὸν δέν εἶχαν ἀκούσει οἱ πολλοὶ και ἐκλεκτοὶ θαυμασταὶ της.

Τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων τῆ αἰτήσῃ πολλῶν αἱ ὁποῖαι ἐξεδήλωσαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ παρακολουθήσουν μαθήματα τῆς κ. Τσίλλερ, ἰδρύει COURSE εἰς τὸ ὁποῖον ἡ διαπρεπὴς καθηγήτρια ἀνέλαβε νὰ διδάξῃ ὠρισμένον ἀριθμὸν μαθητριῶν ὑπὸ ὄρους πολλῶν συγκαταβατικωτέρων τῶν εἰς τὴν οἰκίαν της διδομένων μαθημάτων. Αἱ ἐπιθυμοῦσαι νὰ ἐπωφεληθοῦν τῆς εὐκαιρίας αὐτῆς παρακαλοῦνται διὰ περισσοτέρας λεπτομερείας νὰ ἀποτανηθοῦν εἰς τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΗΣ κ. ΚΑΙ ΔΟΣ ΦΩΚΑ

Ὅπως πάντοτε θριαμβευτικῆ και ἀποθεωτικῆ. Μητέρα και κόρη εἰς ἁρμονικωτάτην ἐναλλαγὴν ἐξετέλεσαν τὸ πλούσιον πρόγραμμα, ἡ πρώτη ἀναγεννημένη με ἐφηβικὴν δροσερότητα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κόρης, ἡ ὁποία πάλιν ἐπαρουσιάσθη ἀκολουθοῦσα πιστὰ τὴν ἐντέλειαν τῆς τέχνης τῆς μητέρας.

Καταπληκτικὸν γεγονός εἶναι ἡ ἀφομοίωσις τῶν δύο εἰς σημεῖον, ὥστε ὅταν ἀκούη κανεὶς τὴν μίαν νὰ τραγουδῆ χωρὶς νὰ τὴν βλέπῃ, τὴν διακρίνῃ μόλις ἀπὸ τὴν ἄλλην. Ἡ κ. Νίνα Φωκᾶ παρουσιάζει βεβαίως ἐκτακτὸν φαινόμενον διδασκάλου και ἀνιδου μαζῆ, ἡ ὁποία διατηρεῖ δύναμιν, ἔντασιν και δροσερότητα φωνῆς νεανικῆς, μεταδίδει δὲ εἰς τὰς μαθητρίδας της τὴν τέχνην της με τόσῃν ἀφομοιωτικῇ ἐντέλειαν ὥστε ἡ Μαρίκα Φωκᾶ τὸ χθεσινὸν ἀκόμη κοριτσάκι νὰ ἀναμετρεῖται σήμερον με τὴν μητέρα χωρὶς κανένα φόβον και κανένα κίνδυνον. Με τὴν ὠραίαν δυωδίαν τῆς Λακμὲ ἐκλεισε και πάλιν ἡ συναυλία, ἡ ὁποία ἐπρόσθεσε νέα στεφάνια δόξης εἰς τὴν μεγάλην καλλιτέχνίδα και νέα φύλλα δάφνης εἰς τὸ νεανικὸν μέτωπον τῆς κόρης της.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Κολοκύθα κόκκινη. Νὰ ἔνα προϊόν γλυκὸν και θρεπτικὸν, ποῦ τόσον ὀλίγον χρησιμοποιοῦμεν και τόσον ἀφθονον ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ κολοκύθα ἔχει ζάχαριν ἐν ἀφθονία και φροίναν, συστατικὰ πολύτιμα διὰ τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμόν. Εἴτε φέτες τηγανητές, εἴτε κροκέδες, εἴτε γαχνί, εἴτε πιλάφι, εἴτε και παστίτσιο ἡ κόκκινη κολοκύθα εἶναι διὰ πολυμελεῖς οἰκογενεῖας εὐεργετικῆ ἀπολύτως τραφή.

Ἀπορῶ πῶς δέν ἦλθεν ἀκόμη εἰς τὸν νοῦν τῶν ζαχαροπλαστικῶν νὰ κατασκευάσουν γλυκίσματα ἀπὸ κολοκύθαν, οἰκονομοῦντες ζάχαρι. Συνιστῶμεν τὴν συνταγὴν τοιοῦτου γλυκίσματος εἰς κάθε οἰκοκυρῶν ποῦ ἔχει παιδιὰ.

Καβουρτίζετε 50 δρ. ψύχα ἀμύγδαλο και τὰ ἀλέθετε ἢ τὰ κοπανίζετε. Ἀντὶ ἀμυγδαλοῦ μεταχειρίζεσθε ἐν ἀνάγκῃ φρέσκα στραγάλια ἢ καβουρτισμένα ρεβίθια τὰ ὁποῖα ἀλέθετε ἢ κοπανίζετε και περνάτε ἀπὸ σῆτα. Κοπανίζετε ἐπίσης 50 δρ. μαύρη ψιλή σταφίδα. Περνάτε ἀπὸ τρίτην κίτρον 1) 2 ὀκ. κολοκύθα, ἀνακατόνετε ὅλα μαζί προσθέτετε 100 δρ. βούτυρο, γαρύφαλα και κανέλα κοπανισμένη 1) 2 φλιτζανάκι κονιάκ ἢ ρουμι, 2—3 κροκέδες σόδα και 3—4 κουταλιές ζάχαρι. Ζυμώνετε ὅλα μαζί, βουτυρόνετε μιὰ καραβάνα, τὴν πιτίζετε με τριμμένη ψύχα ψωμί, χύνετε τὸ μίγμα σας, τὸ βουτυρόνετε ἀπὸ πάνω, τὸ σκεπάζετε με τριμμένο ψωμί και τὸ ψήνετε εἰς τὸν φούρνο.

Τὸ πιλάφι με κολοκύθα γίνεται ὅπως και τὸ σπανακόριζο, με σταφίδα ψιλή, κρομμύδια, μαϊντανὸ και ἄνιθο.

Κροκέδες κολοκύθα γίνονται με πατάτα βρασμένη και λυομένη, ὅπως τὸ πουρέ, με τὴν κολοκύθα περασμένη ἀπὸ τρίτην εἰς ὁμοίας δόσεις, με ἔνα κρομμύδακι φιλοκομμένο και μαραμένο, με μαϊντανό, με τυρὶ τριμμένο και με 1—2 ἀυγά. Τοὺς ζυμώνετε, τοὺς πλάθετε, τοὺς περνάτε ἀπὸ τριμμένο και κοσκινισμένο ψύχα ψωμί και τοὺς τηγανίζετε εἴτε με πάχος, εἴτε με λάδι ἢ βούτυρο.

Λάχανο μουδακᾶ. Ζεματίζετε ἔνα μεγάλο λάχανο καθαρισμένο. Βουτυρόνετε μιὰ καραβάνα και στρώσετέ την με τὰ μεγαλύτερα φύλλα τοῦ λαχάνου. Ἀφήσατε 2—3 ἀκόμη ὀλόκληρα και τὸ ὑπόλοιπον τὸ φιλοκόβετε, ὅπως γιὰ σαλάτα, κοκκινίζετε 1—2 κρομμύδια φιλοκομμένα, ρίπτετε μαζί και τὰ λάχανα και τὰ μαραίνετε και σβύνετε με ἔνα ποτηράκι ἄσπρο κρασί, προσθέτετε ἄνιθο, φιλοκομμένο μαϊντανὸ και τριμμένο τυρὶ και ἀνακατόνετε. Κόβετε εἰς λεπτὰς φέτσες ἔνα κομμάτι σαλτσισότο ἀπὸ 50—100 δρ. βάζετε μιὰ σειρὰ λάχανο και μιὰ σειρὰ σαλτσισότο, τελειώνοντας με λάχανο, Λυώνετε βούτυρο, τὸ χύνετε ἀπὸ πάνω, κάνετε πυκνὴ σάλτσα béchamel, ὅπως γιὰ τοὺς συνειθισμένους μουσακάδες, σκεπάζετε με ἔνα παχὺ στρώμα ὅσαν εἶναι μισοψημένο, αφήνετε νὰ κάμῃ κρούστα και σερβίρετε με τὴν καραβάνα. Ἄν ἔχετε φούρνον στὸ σπίτι τὸ ψήνετε στὸ φούρνο, ἄλλως ψήνετε με φωτιά ἐπάνω και κάτω.

MODES CHAPEAUX

ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ Ι. ΜΑΝΤΟΥΚΑ

Παρελήφθησαν ἐκ Παρισίων τὰ νέα chic Μοντέλα.

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 38.

Τὰ **ΟΦΘΑΛΜΙΚΑ** νοσήματα

Θεραπεύονται ἐν τῇ τελείᾳ κλινικῇ τοῦ εἰδικοῦ ὀφθαλμολόγου

ΣΠΗΛΙΟΥ Ι. ΧΑΡΑΜΗ

Τ. ὕφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κλπ.

ἐν τῇ Ὀφθαλμολογικῇ Σχολῇ τῶν Παρισίων σπουδάσαντος κλπ.

Ἀθηναί. 20 ὁδὸς Πειραιῶς. Τηλέφωνόν 654,

ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΓΑ

ΚΑΠΝΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΤΩΝ ΑΔΕΛΦ. ΜΕΞΗ

ΣΙΓΑΡΕΤΑ ΚΥΡΙΩΝ

ΣΙΓΑΡΕΤΑ ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ

ΣΙΓΑΡΕΤΑ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ ΕΚΛΕΚΤΗΣ

ΓΩΝΙΑ ΣΤΑΔΙΟΥ—ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ

ΖΥΘΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ

ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΗΝ

Ἡ νέα ὀρχήστρα ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν διεύθυνσιν τοῦ κ.

ΝΤΕΛΜΠΟΥΟΝΟ

καὶ μὲ τὸ γλυκύτετο πρῶτο βιολὶ τοῦ κ.

ΠΑΣΑΝΕΝΤΕ

Τρίτην καὶ Παρασκευὴν συναυλίας.

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΤΟΣ 1916

ΔΡΑΧ. 1.000,000 ΚΕΡΔΗ

Καθ' ἑκάστην κλήρωσιν ἐκδίδονται 100,000 γραμμάτια ἀξίας δραχμῶν 400.000, παρέχοντα κέρδη εἰς 2,000 γραμμάτια ἀξίας δραχμῶν 200.000. Διὰ τὴν κλήρωσιν τῆς 28 Φεβρουαρίου 1916 ἐξεδόθησαν ὑπ' ἀξίοντα ἀριθμὸν 1—25.000 ἀκέραια γραμμάτια παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς ἀκέραιον τὸ κέρδος καὶ τιμώμενα τέσσαρας δραχμὰς καὶ ὑπ' ἀξίοντα ἀριθμὸν 25.001—100.000 τέταρτα γραμματίων τιμώμενα μιᾶς δραχμῆς καὶ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

Κέρδη ἐκάστης κληρώσεως

1	Μίγα κέρδος	ix	Δραχμ.	80.000	Δραχ.	80.000
1	Κέρδος	ix	»	20.000	»	20.000
2	Κέρδη	ix	»	2.500	»	5.000
6	Κέρδη	ix	»	1.000	»	6.000
15	Κέρδη	ix	»	400	»	6.000
1950	Κέρδη	ix	»	40	»	78.000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γίνεσεται τῆ 28 Φεβρουαρίου (12 Μαρτίου) 1916, ἡ δευτέρα τῆ 25 Ἀπριλίου (8 Μαΐου) 1916 ἡ τρίτη τῆ 27 Ἰουνίου (10 Ἰουλίου) 1916, ἡ τέταρτη τῆ 31 Ὀκτωβρίου (13 Νοεμβρίου) 1916, καὶ ἡ πέμπτη τῆ 31 Δεκεμβρίου 1916 (13 Ἰανουαρίου 1917).

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν ἀρχαιοτήτων, ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.

Ὁ Διευθύνων Τμηματάρχης: Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ